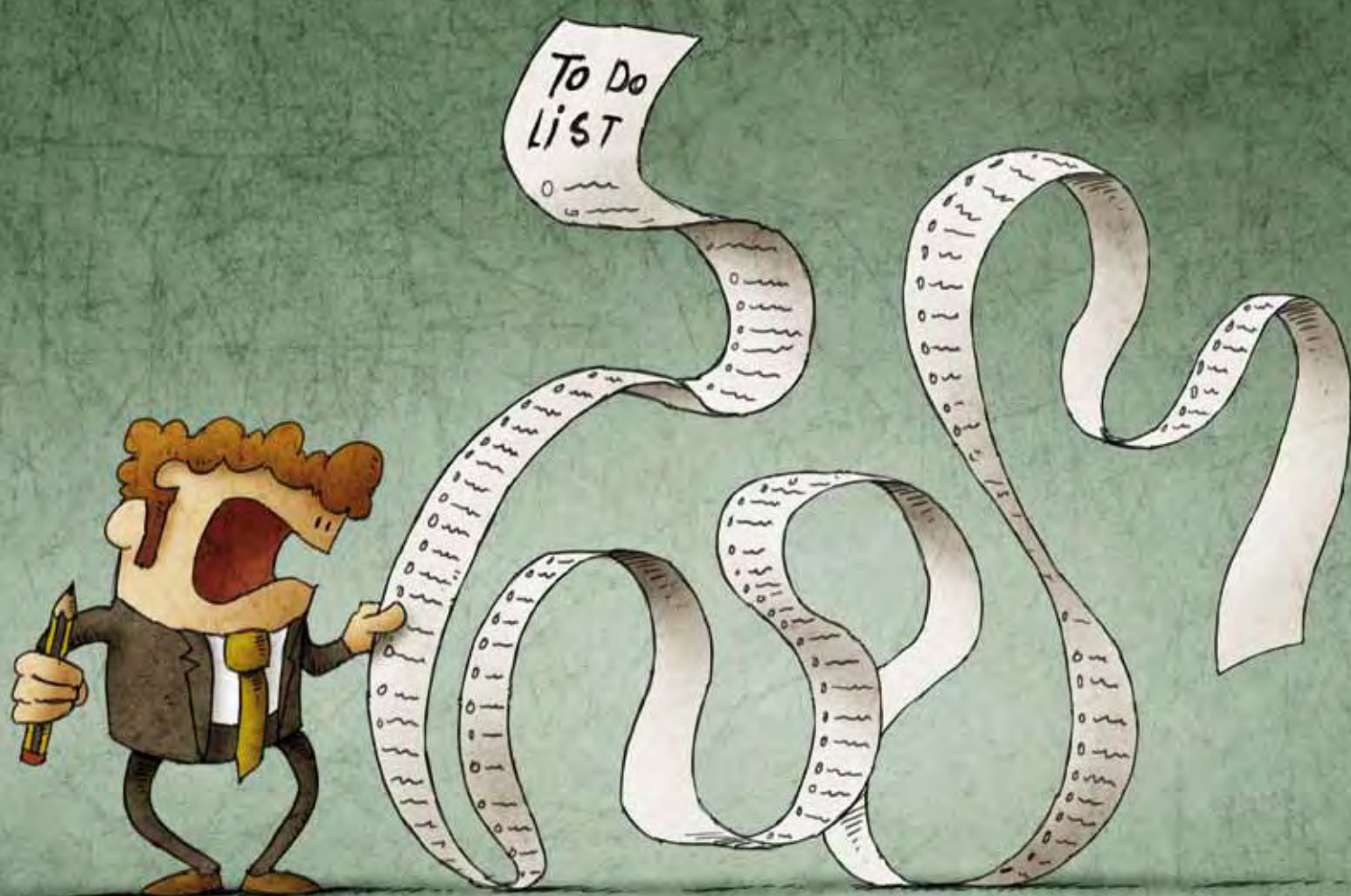

AUDITOR

časopis Komory auditorů České republiky číslo 1/2020

Téma: Vybrané povinnosti auditora

aktuality • informace z komory • stanoviska, názory, diskuze
• nabídka vzdělávacích akcí • auditorské postupy • vybrané účetní
problémy • daňová a právní problematika • informace ze zahraničí

Obsah

AKTUALITY

Fixní příspěvky byly splatné do 31. ledna 2020	2
Nominujte kandidáty na členy Výkonného výboru a Volební komise do 27. března	2
Tištěná příloha: Obsah XXVI. ročníku časopisu Auditor (2019)	2
Ze setkání představitelů profesních komor	3
O novém interaktivním workshopu pro statutární auditory	3

TÉMA ČÍSLA – VYBRANÉ POVINNOSTI AUDITORA

Editorial	4
Praní peněz: rizika, dopady, opatření (Tereza Bábová)	5
Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti aneb jak předcházet praní špinavých peněz (Martina Chrástková)	9
Vedení účetnictví pro klienta a další střety zájmů (Stanislav Staněk)	14
Vybrané povinnosti auditora a kde hledat pomoc (Martina Křížová Chrástková)	17
Několik postřehů k posouzení rizika ověřovací zakázky (Daniel Stirský)	19
Test: Povinnosti auditorů	23

NA POMOC AUDITORŮM

Hugo a Sally se baví o ocenění (znehodnocení) zásob	8, 11, 16, 18, 21
---	-------------------

RECENZE

Účetní a daňové souvislosti přeměn obchodních společností	23
---	----

Toto číslo vyšlo **3. 2. 2020**

Co pro vás komora připravuje

Jiří Pelák

Vážené kolegyně a kolegové, rád bych využil tohoto úvodu k tomu, abych vás seznámil s vybranými menšími či většími projekty, kterými se vedení komory zabývalo v uplynulém roce nebo se jimi bude zabývat v roce nadcházejícím.

Za prvé bych rád zmínil, že se snažíme více otevírat komoru členské základně. Prvním drobným střípem bylo zřízení účtu na sociální síti LinkedIn, který využíváme pro komunikaci zásadnějších událostí a oznámení, které se týkají naší profese. Pokud LinkedIn používáte, můžete se ke komoře nyní hlásit i prostřednictvím této sítě. Slibuji, že vás nebudeme zahlcovat podružnostmi.

Asi mnohem zajímavější je to, co se děje právě nyní: v plném proudu je práce na pilotním projektu diskuzního fóra na našich webových stránkách a brzy začne komora také zveřejňovat zápisy ze svých odborných výborů (v části dostupné pouze auditorům). To je něco, co tu možná už dávno mělo být, ale prosazení této myšlenky nebylo v profesi, která má v DNA zakódovanou mlčenlivost, vůbec lehké. Debatovalo se o tom doslova roky.

S otevřeností komory také úzce souvisí setkání, které pořádáme s auditory. Prezidium se snaží objíždět kraje, všichni členové výkonného výboru, dozorní komise i kárné komise se pak zúčastňují pravidelných setkání, která se konají obvykle první pondělí v měsíci v sídle KA ČR. Jste srdečně zváni.

Osobně mne také velmi těší úspěch pilotního projektu „Vše, co jste chtěli slyšet o auditu a nebojíte se zeptat“, který se v prosinci uskutečnil přímo na komoře. Na základě impulsu prezidentky Ireny Liškařové se konalo setkání

s asi deseti auditory, kteří předem na KA ČR zaslali své dotazy k tomu, co je trápí v jejich praxích. Na jednotlivá témata pak s auditory diskutovala předsedkyně kárné komise Hana Mužátková a pracovnice oddělení metodiky Martina Křížová Chrástková. Tato platforma by měla pomoci nejen dotazujícím se auditorům, ale také komoře v tom, aby zjistila, jaká metodická témata auditory nejvíce trápí. Tyto akce plánujeme opakovat, v případě zájmu sledujte nabídku školení KA ČR a LinkedIn.

Získané poznatky z těchto setkání pak chceme využít nejen pro další díly seriálu Hugo a Sally, jehož obliba po možná počátečním rozpačitém přijetí stále vzrůstá (soudě alespoň dle zpětných reakcí na setkáních s auditory a dle žádostí o přetisky). Plánujeme je využít i pro internetová školení. Za tímto účelem komora právě nakupuje základní vybavení (v rozsahu toho, čím dnes zřejmě disponuje každý dětský youtube) a brzy nás čekají první pokusy.

Osobně velmi stojím o vznik „ukázkového spisu k nahlédnutí“. O co se jedná: v podstatě všechny tři volené orgány se shodly na myšlence, že by bylo dobré, aby se auditori mohli podívat na fiktivní spis fiktivního kolegy, jehož obsah by kontrolovala kvalita označila za bezvadný. Jedná se ale zároveň o velmi ošemetnou věc: každý spis i každý audit je unikátní, reaguje totiž na konkrétní podmínky panující u klienta. Nelze tedy vytvořit „vzorový spis“, který by nahradil požadavky auditorských standardů a jehož obsahem by bylo možné obhájit dokonalost vlastního spisu. To je také důvod, proč komora nikdy nic takového neměla a nemá. Každá ilustrace s sebou nese riziko, že vytvoří obecný a zároveň mylný dojem, že „takto to stačí“. Naším cílem tedy nejspíš bude

dotvoření podkladů, které se dnes používají při školeních na spis auditora, tak, aby vytvořily ucelený spis.

V průběhu roku nás čeká několik zajímavých akcí: společně s ACCA plánujeme konferenci na téma podoby auditu ve 20. letech

21. století, chtěli bychom uspořádat kulatý stůl s MFČR ohledně přezkumu hospodaření, určitě se bude konat každoroční konference ve spolupráci s ČIIA a NKÚ, v Praze se v květnu sjede vedení všech auditor-ských komor z Visegrádské čtyřky

a v neposlední řadě nás čeká sněm.

V této poslední souvislosti bych vás rád vyzval: kandidujte prosím do volených orgánů. Komora jsme my všichni.

Jiří Pelák

první viceprezident KA ČR

Fixní příspěvky byly splatné do 31. ledna 2020

Dovolujeme si připomenout, že fixní příspěvky za auditory, auditorské společnosti (včetně asistentů auditora) pro rok 2020 byly splatné ke dni 31. ledna 2020. Příspěvky na činnost Komory auditorů ČR jsou hrazeny povinně ze zákona o auditorech ve výši dle Příspěvkového řádu Komory auditorů ČR.

Roční fixní příspěvek je stanoven takto:

- za auditora ve výši 3 500 Kč,
- za auditorskou společnost ve výši 18 000 Kč,

- příspěvek auditora nebo auditorské společnosti se zvyšuje o 3 500 Kč za každého asistenta auditora nebo auditora v pracovním poměru.

Číslo účtu Komory auditorů ČR je 87039011/0100. Uvádějte vždy variabilní symbol, slouží k identifikaci plátce. VS tvoří u auditorů čtyřmístné evidenční číslo + 31 (xxxx31), u asistentů rovněž čtyřmístné registrační číslo + 33 (xxxx33) a u auditorských společností trojmístné evidenční číslo + 32 (xxx32).

Pokud je platba příspěvků provedena jednou částkou za více osob, je třeba zaslat do oddělení evidence auditorů na e-mail rojkova@kacr.cz nebo kacr@kacr.cz rozpis této částky s uvedením evidenčních čísel auditorů, resp. registračních čísel asistentů auditora.

Libuše Šnajdrová
evidence auditorů KA ČR

NOMINUJTE KANDIDÁTY na členy Výkonného výboru a Volební komise do 27. března

Letošní sněm bude volit nové členy Výkonného výboru a Volební komise Komory auditorů ČR. Volební komise v souladu s usnesením XXVI. sněmu z listopadu 2018, který vyhlásil volby na listopad 2020, přijímá návrhy na kandidáty do 27. března 2020.

Sněm tedy bude v souladu s ustanovením v platném znění volit polovinu, tj. sedm členů Výkonného výboru a šest náhradníků a pět členů a dva náhradníky Volební komise.

Formuláře pro návrhy kandidátů do uvedených volených orgánů jsou ke stažení na webových stránkách komory www.kacr.cz v sekci Pro členy / Sněmy. Upozorňujeme, že kandidáty do volených orgánů

komory mohou navrhnout pouze auditoři zapsaní v rejstříku Komory auditorů ČR.

Jarmila Císařová
předsedkyně Volební komise KA ČR

Tištěná příloha: Obsah XXVI. ročníku časopisu Auditor (2019)

Součástí tohoto čísla je příloha Obsah XXVI. ročníku časopisu Auditor, kde je v první části chronologicky řazený přehled všech článků zveřejněných v časopise a e-příloze v roce 2019. Na konci přílohy je také přehled věcných a jmenných zkratk a přehled témat jednotlivých čísel časopisu od roku 2010.

Na webu www.kacr.cz pod záložkou *Vzdělávání a publikace – Časopis Auditor – Vyhledávání článků publikovaných v časopise Auditor* je pro členy komory k dispozici program, s jehož pomocí lze po rozbaření vyhledávat jednotlivé články publikované v časopise a e-příloze od roku 2004, a to podle jména

autora či jeho značky nebo podle věcného zaměření či zkratky.

Jednotlivé články publikované v časopise Auditor lze také vyhledávat fulltextově na webu komory, kde je veřejně přístupná elektronická verze všech čísel

vydaných od roku 2001 včetně mimořádných příloh. Elektronická příloha časopisu, tzv. e-příloha, je k dispozici pouze pro členy komory.

-vk-

Ze setkání představitelů profesních komor

Ve středu 11. prosince loňského roku se v Praze na Rohanském ostrově setkali na pravidelném každoročním jednání prezidenti a předsedové profesních komor zřízených zákonem. Na tomto setkání představitelé jednotlivých komor informovali své kolegy o aktuálním dění ve svém oboru a o problémech, které jejich samosprávná organizace právě řeší. Jednalo se o představitele České advokátní komory, České komory architektů, České komory autorizovaných inženýrů a techniků činných

ve výstavbě, České lékárnické komory, České lékařské komory, České stomatologické komory, Exekutorské komory ČR, Komory auditorů ČR, Komory daňových poradců ČR, Komory patentových zástupců ČR, Komory veterinárních lékařů ČR a Notářské komory ČR. Za Komoru auditorů ČR se jednání zúčastnili prezidentka Irena Liškařová a první viceprezident Jiří Pelák.

-vk-

O novém interaktivním workshopu pro statutární auditory

Dne 16. prosince 2019 proběhl v prostorách KA ČR pilotní, zhruba tříhodinový interaktivní workshop pro deset statutárních auditorů pod názvem „Vše, co jste chtěli slyšet o auditu a nebojíte se zeptat“. Cílem tohoto workshopu bylo poskytnout auditorům odpovědi/názory na jejich otázky z oblasti metodiky auditu (např. k vedení spisu, auditním procedurám, formě výroku).

S nápadem zorganizovat tento bezplatný workshop přišla prezidentka KA ČR Irena Liškařová a jeho realizace se ujala za oddělení metodiky Martina Křížová Chrámecká a za kárnou komisi Hana Mužátková.

Pro účast bylo podmínkou zaslat předem dotaz, k jehož řešení měl workshop přispět. Nakonec bylo zasláno celkem třináct dotazů z různých oblastí auditu. Lektorky nejprve s dotazem seznámily všechny zúčastněné a představily základní rámec jeho řešení. Následně vybídlly účastníky k diskusi, sdělování zkušeností a doplňujícím otázkám. Nejvíce diskutovanými tématy bylo vyhodnocování neopravených nesprávností, confirmací, vyhodnocení

dobytnosti významných pohledávek ve skupině a práce s materialitou pro různé položky výkazů. Dotazy se ale týkaly i velice specifických situací, např. auditor nebyl jmenován valnou hromadou, audit složky, při němž skupinový auditor postupuje podle jiných auditních standardů než ISA nebo zpronevěra a její dopad na výrok auditora.

Na základě hodnocení účastníků byl workshop přijat velice pozitivně nejen z hlediska získaných informací, ale zejména jako možnost vzájemného setkání auditorů a navázání nových osobních kontaktů. Pro auditory OSVČ nebo malé auditní společnosti workshop posloužil i jako platforma pro konzultace a vzájemné porovnání praktických zkušeností.

Pro oddělení metodiky a vzdělávání KA ČR jsou zaslané dotazy velmi dobrým indikátorem oblastí, které auditorskou praxi trápí a na které by bylo vhodné se zaměřit ať již formou článků v časopise Auditor nebo formou školení, protože mohou být přínosem pro celou auditorskou obec. Osobní diskuze s auditory v užším kruhu zase

napomáhá reflexi na metodickou práci KA ČR.

Na základě pozitivních ohlasů na pilotní projekt plánuje KA ČR v roce 2020 v realizaci těchto interaktivních workshopů pokračovat. Pokud vás tedy trápí jakékoliv nejasnosti v oblasti metodiky auditu a chcete poznat své profesní kolegy, neváhejte se přihlásit.

Martina Křížová Chrámecká

Oddělení metodiky auditu
a účetnictví KA ČR

Ilustrační foto

Editorial

Již mnoho let jsou pro auditory důležitým pomocníkem tematicky zaměřená čísla časopisu Auditor – ať už se jednalo o čísla zaměřená na jednotlivé obory nebo typy činností našich klientů (veřejný sektor, neziskové organizace, zemědělství, školství, sport, zdravotnictví atd.), nebo o vydání zaměřená na řešení složitějších situací a povinností, se kterými se auditoři ve své praxi setkávají.

V tomto čísle jsme se rozhodli pokrýt určité vybrané povinnosti auditora, na které se občas zapomíná nebo o nich auditoři mají nedostatečné či zkreslené informace. Jedná se například o povinnosti auditorů související s bojem proti praní špinavých peněz (včetně vysvětlení, proč musí auditoři v této oblasti vynakládat takové úsilí), etikou, rozhodováním o přijetí auditorské zakázky atp.

Rady a informace pro auditory v oblasti praní špinavých peněz napsaly ty nejpovolnější autorky,

odbornice z Finančního analytického útvaru (FAÚ). Dozvíte se například, jaké změny nám přinese aktuální novelizace AML zákona.

Auditoři na jednu stranu některým svým povinnostem nevěnují dostatečnou pozornost a naopak někdy považují za svou povinnost jiné činnosti, které nejen že jejich povinností nejsou, ale mohou být pro auditora dokonce i nepovolené. Při práci na osnově tohoto čísla jsme zvažovali i článek na téma „Co jsou a NEjsou povinnosti auditora“, který by inspiroval auditory k tomu, aby nejednali v rozporu s profesními předpisy a zároveň zvýšili efektivitu své auditorské práce. Takový článek byl zatím odložen, ale o některých nepovolených činnostech, které se občas považují za povinnosti auditora, si můžete přečíst v zamyšlení ke čtení etického kodexu.

V tomto čísle najdete i rady z praxe, jak postupovat při

rozhodování o přijetí auditorské zakázky a při posuzování střetu zájmů auditora.

Mezi jiné vybrané povinnosti auditora patří též povinnost mlčenlivosti nebo povinnosti související s ochranou osobních dat (GDPR). V těchto případech se nejedná o nové povinnosti. Auditoři, kteří si chtějí související pravidla připomenout, naleznou v tomto čísle upozornění na již existující pomůcky nebo články, které komora doposud k těmto povinnostem auditora vydala.

V závěrečném testu si můžete ověřit, jak pozorně jste jednotlivé články četli.

V roce 2020 Vám přeji mnoho úspěšných auditů a žádné problémy s plněním povinností auditora, včetně těch povinností, o kterých si přečtete v tomto čísle.

Pavel Kulhavý
editor tohoto čísla

Praní peněz: rizika, dopady, opatření

Tereza Bábová

V tomto článku se budeme věnovat klíčovému pojmu z oblasti prevence praní peněz a financování terorismu. Patrně není třeba připomínat, že auditoři jsou tzv. povinnými osobami podle zákona č. 253/2008 Sb. o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen AML zákon). Vysvětlíme si základní pojmy, tj. praní peněz a financování terorismu, financování šíření zbraní hromadného ničení. Řekneme si v kostce, jaké má praní peněz dopady a jaké jsou hlavní důvody, proč je třeba na boj s ním vynakládat takové úsilí. Nastíníme, jak funguje systém prevence praní peněz a jaké jsou nejdůležitější právní nástroje k jeho zajištění. Seznámíme se s hlavními cíli opatření proti praní peněz. Nahlédneme strategii rizikově orientovaného přístupu. V neposlední řadě zmíníme informační zdroje, z nichž je vhodné informace o rizicích praní peněz a financování terorismu čerpat. V tomto článku se také více zaměříme na rizika praní peněz jako taková, protože pravděpodobnost, že se auditor při své činnosti setká s praním peněz, popř. se související zdrojovou trestnou činností, je vyšší, než je tomu v případě financování terorismu.

Na tento článek pak navazuje další článek Martiny Chrástkové, který se detailněji věnuje zákonným povinnostem auditora v prevenci praní peněz.

Praní peněz a význam detekce

Praní peněz, jinými slovy také legalizace výnosů z trestné činnosti, je činnost směřující k zastření nezákonného původu majetku. Může být různě sofistikovaná. S cílem vzbudit zdání zákonného původu majetku mohou pachatelé kombinovat různé techniky, zneužívat k tomu různé služby poskytované finančními institucemi a nefinančními profesemi. V zásadě platí, že čím více je schéma sofistikované, tím více produktů a služeb je v něm zneužito. Typickou součástí takových schémat je také zneužití korporátních struktur, tj. např. řetězením nebo personálním a majetkovým propojením více společností (a jiných právních uspořádání). Technika legalizace obvykle navazuje na zdrojovou trestnou činnost a jejím charakterem je do značné míry podmíněna. Jinak jsou legalizovány výnosy z podvodně vylákaných plateb za neexistující zboží a jinak probíhá praní peněz z krádeží daní.

Právnícké a poradenské profese, mezi něž se řadí i auditoři, se ve své praxi mohou setkat spíše se sofistikovanějšími způsoby praní peněz, které povětšinou navazují na sofistikovanou hospodářskou trestnou

činnost, jinak také kriminalitu bílých límečků. Detekce praní peněz v takových situacích, popř. jiné zdrojové trestné činnosti tak klade větší nároky na povědomí o rizicích a na odpovídající postupy kontroly klienta. Auditoři jsou ovšem při své činnosti zvyklí postupovat s nezbytnou mírou profesní skepse. Oproti jiným povinným osobám mají také přímý kontakt s klientem a uplatňování kontroly klienta (tzn. zjišťování a následné ověřování informací o klientovi a jeho obchodech) může probíhat přirozeně.

Podle odhadů OSN se nelegální výnosy určené k legalizaci mohou pohybovat kolem 3% HDP¹. Nelegální finanční toky pokrývají ekonomiku. Detekce praní peněz nabývá na významu hned v několika ohledech: hraje významnou roli v potírání těch zdrojových trestných činů, jejichž odhalování je obtížné (příkladem může být korupce, která jinak vykazuje vysokou míru latence). V širším významu napomáhá detekce praní finančnímu šetření, rozkrytí toků peněz a v konečném smyslu i k odčerpávání nezákonných výnosů. Tady platí ono často opakované „zločin se nesmí vyplácet“.

Fungování systému prevence

Za tímto účelem byl postupně vyvinut systém prevence praní peněz (AML, anti-money laundering), který není postaven na tradičním systému trestního stíhání. Měl by mu spíše předcházet, resp. poskytnout informace pro případné další trestní stíhání a příp. včas zajistit odčerpání výnosů. To vše pod zastřešením finanční zpravodajské jednotky, která není orgánem činným v trestním řízení. Tento systém stojí na jedné základní premise, a sice že povinná osoba, tedy auditor, si může v rámci své činnosti povšimnout vzorců

Jaké praní špinavých peněz, pane kolego? Berte to tak, že jste jen umožnil našim penězům výlet do Karibiku. Víte, jak vám budou vděčné?

Kresba: Ivan Svoboda

¹ https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/Studies/Illicit_financial_flows_2011_web.pdf

v podnikatelské činnosti klienta, které by mohly nasvědčovat praní peněz, příp. predikativní trestné činnosti u svého klienta.

Systém prevence praní peněz funguje tak, že povinné osoby, mezi které náleží finanční instituce i nefinanční profese, v rámci poskytování svých produktů a služeb shromažďují informace o svém klientovi a jeho obchodech (probíhajících i proběhnuvších) a v případě, že by tyto informace mohly nasvědčovat podezření z praní peněz, potom podávají oznámení o podezřelém obchodu finanční zpravodajské jednotce. Tato jednotka, v ČR Finanční analytický úřad (FAÚ), informace prošetří, spojí je s dalšími informacemi od jiných povinných osob a z jiných zdrojů a v případě, že se podezření potvrdí, pak teprve tato jednotka podává trestní oznámení orgánům činným v trestním řízení. Různé typy povinných osob v závislosti na charakteru poskytovaných produktů a služeb mají různý náhled na obchody klienta (ex-ante vs. ex-post). Některé povinné osoby se setkávají jen s jednorázovými obchody (např. směna peněz), jiné mají náhled na celkové hospodaření klienta v průběhu času. Některé povinné osoby přímo nakládají s majetkem klienta (jako je tomu u platebního styku) a nemají automaticky k dispozici doklady k platbám. Jiné povinné osoby jako např. auditoři nenakládají přímo s majetkem klienta, ale zjednodušeně řečeno je obsahem práce auditora ověřit, zda doklady předkládané společností podávají pravdivý a spolehlivý obraz o hospodaření společnosti, což je ostatně i stěžejní úkol kontroly klienta v rámci AML prevence. Různé povinné osoby mají tedy různý náhled na klienta a jeho obchody, což každé z nich umožňuje detekci odlišných druhů podezřelosti. Úlohou finanční zpravodajské jednotky pak je si tyto informace pospojovat, doplnit je dalšími a podezřelost vyloučit nebo potvrdit.

Nejdůležitější právní nástroje

Mezinárodní standardy v boji proti praní peněz jsou již po desetiletí určovány mezinárodní organizací FATF² (Financial Action Task Force). K původním opatřením v prevenci a boji proti praní peněz se přidružila i opatření cílená na financování terorismu (CFT, countering the financing of terrorism) a nověji pak také financování šíření zbraní hromadného ničení (PF, proliferation financing).³ Standardy FATF jsou v EU implementovány zejména směrnici (EU) 2015/849,

ve znění směrnice (EU) 2018/843⁴. AML zákon pak zajišťuje transpozici uvedené směrnice i požadavků FATF.

Financování terorismu a financování šíření zbraní hromadného ničení

Financováním terorismu se rozumí poskytnutí peněžní nebo jiné materiální podpory s vědomím, že bude použita k teroristickým činům nebo k podpoře teroristů nebo teroristické skupiny. V kontextu rizik financování terorismu a s ohledem na možnost, že klientem auditora mohou být i neziskové organizace, je třeba zde upozornit na riziko možného (ne)vědomého zneužití neziskových organizací k financování terorismu, které je ve světě bohužel aktuální. Více informací o tomto riziku lze nalézt na webových stránkách FAÚ⁵. Financováním šíření zbraní hromadného ničení se rozumí poskytnutí peněžních prostředků nebo jiného majetku s vědomím, že bude použit k šíření zbraní hromadného ničení.⁶

Opatření a jejich hlavní cíle

Požadavky FATF (a tedy i AML zákona) kladené na povinné osoby se sestávají z několika vzájemně provázaných opatření. Jsou jimi zejména povinnost identifikace, kontroly klienta (počáteční i průběžné), uchování informací, povinnost informační, povinnost detekce podezřelosti, odložení příkazu klienta a povinnost neuskutečnit obchod. Cílem této sestavy opatření je zajistit dohledatelnost, tedy přinejmenším zajistit stopy po přesunech majetku, popř. zajistit majetek proti manipulaci. Vyjmenovaná opatření jsou navzájem propojená. Např. bez řádně provedené identifikace (tj. ověření a zaznamenání údajů) není dost dobře možné provádět kontrolu klienta a samotná identifikace bez následné efektivní kontroly klienta by byla pro účely prevence praní peněz zcela nepostačující. Stěžejní roli v této sestavě ovšem sehrává kontrola klienta (a to jak počáteční, tak průběžná). Auditor je povinen zjišťovat a ověřovat informace o klientovi a jeho obchodech mj. právě z předkládaných dokladů a porovnávat je s tím, co o klientovi a jeho podnikání ví. Efektivní kontrola klienta je ústředním opatřením v prevenci praní peněz. Na kontrole klienta se zakládá identifikace rizikových faktorů a případná detekce prvotních podezření. Jedině kontrola klienta (tj. další hlubší zjišťování a ověřování informací o klientovi) pak může případné prvotní podezření rozptýlit nebo potvrdit.

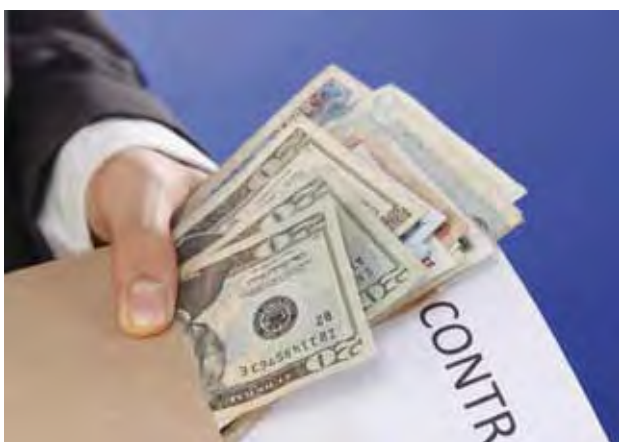
² [http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/?hf=10&b=0&s=desc\(fatf_releasedate\)](http://www.fatf-gafi.org/publications/fatfrecommendations/?hf=10&b=0&s=desc(fatf_releasedate))

³ V tomto článku se přednostně zabýváme riziky praní peněz, která jsou pro činnost auditora relevantní. Financování terorismu se věnujeme pouze okrajově.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?qid=1575653224295&uri=CELEX:02015L0849-20180709>

⁵ <https://www.financnianalytickyyurad.cz/hodnoceni-rizik.html>

⁶ Na boj proti terorismu, resp. proti šíření zbraní hromadného ničení jsou zacílené také mezinárodní sankce (EU, OSN). S uplatňováním mezinárodních sankcí se ve své praxi či v praxi svých klientů mohou auditoři také setkat. Jedná se o rozsáhlou oblast s mnoha dalšími cíli a v tomto článku pro ni není prostor. Důležité je si však uvědomit, že rizika financování terorismu, resp. financování šíření zbraní hromadného ničení představují jinou, mnohem širší oblast než cílené sankce a opatření v jejich zmírňování se řídí AML zákonem.

Strategie rizikově orientovaného přístupu

V rámci vývoje systému prevence praní peněz se prosazuje rizikově orientovaný přístup (RBA, risk-based approach). Cílem rizikově orientovaného přístupu je umožnit všem zainteresovaným subjektům z řad povinných osob i zainteresovaných státních orgánů lépe alokovat zdroje lidské i finanční v závislosti na rizikovosti situace. Zjednodušeně řečeno, rizikovému klientovi bude odpovídat zesílená kontrola a naopak ve zdůvodněných nízkorizikových situacích lze aplikovat zjednodušenou kontrolu. Zdůvodnění případné nízké rizikovosti je třeba řádně písemně zpracovat v hodnocení rizik.

V rámci posilování rizikově orientovaného přístupu se etablovalo několik vzájemně provázaných procesů hodnocení rizik. Tyto procesy jsou v EU v souladu s uvedenou směrnicí prováděny minimálně na třech úrovních. Na nadnárodní úrovni provádí hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu Evropská komise. Na národní ho provádí FAÚ ve spolupráci s dalšími zainteresovanými subjekty a na úrovni povinných osob provádějí tento proces jednotlivé povinné osoby, resp. jejich samosprávné organizace (jak je to navrhováno pro auditory připravovanou novelou AML zákona).

Hodnocení rizik na úrovni povinných osob

Prvotním cílem každého hodnocení rizik je identifikovat, zhodnotit a porozumět rizikům praní peněz a financování terorismu, jimž může být vystavena povinná osoba, tedy auditor. Konečným cílem každého hodnocení rizik je jejich řízení, tedy jejich cílené zmírňování. Jejich zmírnění může spočívat např. v zesílené kontrole klienta, ve zjišťování a ověřování důvodů, které klienta vedly k některým nestandardním transakcím atp. V případě, že se auditor rozhodne vůbec neposkytovat služby nějaké společnosti právě z důvodu podezření, pak je třeba i s údaji získanými na základě počáteční kontroly klienta podat oznámení o podezřelém obchodu.

Nebudeme na tomto místě zahlcovat čtenáře dalšími pojmy z teorie hodnocení rizik, jako jsou hrozby, zranitelnosti a dopady. Nicméně nastíníme alespoň

základní rozsah hodnocení rizik na úrovni povinných osob. Připomeňme, že povinné osoby mají povinnost provádět hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu. Právnícké a poradenské profese, včetně auditorů dosud nemají povinnost zpracovávat toto hodnocení písemně. Jak již bylo zmíněno, navrhovaná novela AML zákona předpokládá nově povinnost samosprávných organizací zpracovávat písemně hodnocení rizik. Základními adresáty hodnocení rizik jsou auditori, asistenti auditorů a všichni další spolupracovníci, kteří se při výkonu své činnosti mohou setkat s podezřelými obchody, tedy i Sally i Hugo. Text hodnocení rizik není výkladem zákona, jeho cílem je prakticky, tedy pokud možno příkladně obeznámit uživatele s hodnocenými riziky a s jejich zmírňováním. Připomínáme, že cílem rizikově orientovaného přístupu je aplikovat na konkrétní rizika konkrétní, jim přiměřená opatření k jejich zmírnění. Bezpochyby není třeba připomínat, že jmenovaná rizika je nutno zohlednit nejen v písemném zpracování hodnocení rizik, ale i při aplikaci jednotlivých opatření (zejména v kontrole klienta) v konkrétních situacích.

Hodnocení rizik by mělo:

- ve stručnosti nastínit relevantní typologie praní peněz a financování terorismu, jimž mohou být auditori vystaveni;
- obsahovat s nimi související rizikové faktory, které se mohou vyskytovat u auditované společnosti. Tyto faktory mohou souviset přímo s klientem, s jeho korporátní strukturou, s konkrétními statutáry nebo zastupujícími fyzickými osobami, s jejich chováním, se způsobem komunikace (způsobem provádění kontroly klienta). Také mohou souviset s předmětem podnikání klienta, s jeho obchodními partnery a používanými platebními prostředky. Do těchto rizik se dále mohou promítat teritoriální rizika. Patří sem rizikovost země, která může souviset se společností jako takovou, ale i s jejími obchody;
- právě v kontextu uvedených typologií hodnocení rizik příkladně formulovat znaky podezřelosti, s nimiž se auditori a jejich spolupracovníci mohou setkat. Opět připomeňme, že zde nejde o výklad zákona. Jde o to formulovat znaky podezřelosti tak příkladně, aby i Hugo i Sally okamžitě věděli, že se jedná o podezřelost a že pokud se v rámci další kontroly klienta nepodaří tuto podezřelost rozptýlit, pak je třeba oznámit podezřelý obchod.

Informační zdroje o rizicích

Na závěr bychom chtěli vyjmenovat nejdůležitější informační zdroje o rizicích praní peněz a financování terorismu. Hlavním normativním zdrojem je příloha 2 AML zákona v platném znění. Čerpat je třeba také z již uvedeného národního hodnocení rizik a z nadnárodního hodnocení rizik. (Další informace o procesech hodnocení rizik lze nalézt na webových stránkách FAÚ.⁷)

⁷ <https://www.financnianalytickyurad.cz/hodnoceni-rizik.html>

Cenné informace o rizicích lze nalézt ve výročních zprávách úřadu (rovněž na stránkách FAÚ). Také již zmiňovaný FATF vydává četné publikace o rizicích a typologiích a o dobré praxi v jejich zmírňování. I v jiných otevřených zdrojích se lze setkat s typologiemi, s příběhy praní peněz nebo zdrojové trestné činnosti. Často z nich lze vyčíst, zda se s uvedenými právníckými osobami mohl auditor setkat ve své praxi, lze odhadovat, jakými rizikovými faktory se vyznačovaly a případně jaké znaky podezřelosti mohly vykazovat.

V každém případě doporučujeme vždy čerpat z více zdrojů. Je třeba mít na paměti, že rizika jsou dynamická a že se vyvíjí. Proto je třeba hodnocení rizik přiměřeně aktualizovat a i naše povědomí o rizicích udržovat dostatečně aktuální. Je to náročný a ustavičný proces pro všechny zúčastněné. Umožňuje však všem zapojeným aktérům přiměřeně vynakládat úsilí na zmírňování rizik. Se znalostí rizik přidat tam, kde je třeba, a šetřit síly tam, kde si to můžeme dovolit.

V tomto článku jsme seznámili čtenáře se základními pojmy prevence praní peněz, nastínili jsme stěžejní

opatření a popsali jsme, jak se rizikově orientovaný přístup prolíná jejich uplatňováním. Věříme, že tento článek vzbudí další zájem o robustní uplatňování opatření v boji proti praní peněz, o rizika a o jejich efektivní zmírňování.

Tereza Bábová

Tereza Bábová pracuje na Finančním analytickém úřadě od roku 2005. V minulosti se věnovala agendě EU. Zastupovala ČR v pracovních skupinách při institucích EU. Během českého předsednictví v Radě EU předsedala Sankčnímu Relexu. V současnosti koordinuje proces národního hodnocení rizik praní peněz a financování terorismu. Národní hodnocení rizik je rozsáhlý proces, který pokrývá všechny významné oblasti prevence i stíhání v ČR. Při realizaci tohoto procesu spolupracuje se zainteresovanými institucemi ze soukromého i státního sektoru. První kolo procesu bylo uzavřeno koncem roku 2016. Druhé kolo probíhá nyní.

Hugo a Sally se baví o ocenění (znehodnocení) zásob

1. Riziko znehodnocení zásob zjištěné při inventuře

Ahoj Sally, při inventuře u klienta před koncem roku jsem zaznamenal také regál s velkým množstvím poškozených zásob. Klient o této skutečnosti věděl, vše zdokumentoval a předal mi přehled všech poškozených položek.

To vypadá, že prováděli inventuru zásob svědomitě.

Souhlasím, jenže jsem právě na auditu a zjistil jsem, že k těmto zásobám žádnou opravnou položku nevytvořili.

No, to se mi taky stává, že klient nezohlední výsledky inventury v účetnictví a zapomenou opravnou položku vytvořit. V tomto případě by klient měl vytvořit individuální opravnou položku pravděpodobně ve výši 100 % ze skladové ceny.

Ano, ale pokud by mi doložili, že budou schopni z prodeje poškozeného zboží získat alespoň částečné plnění, pak by bylo možné tvořit opravné položky v nižší výši.

Ale bez podkladů to je jen spekulace.

No, myslím si, že v tomto případě se jedná o zboží, které již nebudou schopni prodat. Upozorním na tuto skutečnost klienta a po jeho doúčtování ji ověřím.

Opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti aneb jak předcházet praní špinavých peněz

Martina
Chrátková

Primárním a stěžejním úkolem, který plní Finanční analytický úřad jako finanční zpravodajská jednotka České republiky (dále jen Úřad), je příjem a analýza oznámení o podezřelých obchodech. Úřad by však nemohl plnit své úkoly efektivně bez toho, aby i povinné osoby vykonávaly činnosti, resp. uplatňovaly opatření, které jim zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen AML zákon) ukládá. V této části se tak seznámíme s požadavky, které na povinné osoby (a tedy i auditory) klade AML zákon a které je třeba plnit k tomu, abychom mohli společnými silami bojovat proti praní špinavých peněz a financování terorismu a zabránit tak zneužití finančního systému České republiky k těmto nelegálním aktivitám.

AML zákon je základním předpisem preventivní povahy, který reguluje činnost Úřadu a vymezuje okruh tzv. povinných osob, kterým stanoví v souvislosti s předcházením legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu řadu povinností. Jak již bylo nastíněno v předchozím článku, AML zákon reflektuje jak požadavky FATF (Financial Action Task Force), tak požadavky práva Evropské unie. Tato harmonizace má zajistit, aby jednotlivé státy bojovaly proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu účinným a srovnatelným způsobem.

Auditor jako povinná osoba

Skutečnost, že je auditor povinnou osobou dle AML zákona, není jistě žádnou novinkou. Auditóři spadají pod působnost AML zákona již od roku 2004, když tato potřeba vyplynula jak ze samotných zkušeností z praxe, tak i z evropské úpravy. Ustanovení § 2 odst. 3 AML zákona obsahuje korektiv, ve kterém jsou za povinnou osobu považovány pouze ty subjekty, které vymezené činnosti vykonávají jako předmět svého podnikání, což platí i pro auditory. Ti jsou tak povinnými subjekty pouze v případě, že tuto činnost vykonávají jako předmět svého podnikání. Auditory obecně řadíme mezi tzv. právnické profese, jejichž postavení je v rámci AML zákona s ohledem na jimi vykonávanou činnost a sektorové právní předpisy specifické. Podílejí se na finančních či podnikových transakcích, ve kterých může dojít k jejich zneužití k legalizaci

výnosů z trestné činnosti či financování terorismu. Právní poradenství však i nadále podléhá povinnosti profesní mlčenlivosti. Specifika auditorské činnosti jsou nadto ještě dána tím, že auditóři se o obchodech a obchodních vztazích svých klientů dozvídají zásadně až dodatečně. To však nemění nic na jejich povinnostech stanovených AML zákonem. Abychom zde nepřepisovali doslovná znění ustanovení AML zákona, která jsou auditorům jistě známá, zaměříme se spíše na jejich praktické uplatnění. Úvodem je však třeba zmínit, že AML zákon představuje „pouze“ jakýsi minimální standard, kterým se musí povinné osoby řídit. Je zcela na jejich vůli a vnitřním nastavení, zda zavedou přísnější opatření. Jak by tedy plnění těchto povinností mělo vypadat v praxi?

Jméno, příjmení, rodné číslo...

První a základní povinností dle AML zákona je identifikace klienta, a to identifikace za fyzické přítomnosti klienta, resp. osoby jednající za klienta, tzv. identifikace „face-to-face“. Minimum informací, které by měla povinná osoba od klienta zjistit a ověřit¹, je u fyzických osob jméno a příjmení, rodné číslo či datum narození, místo narození, pohlaví, trvalý nebo jiný pobyt a státní občanství, u právnických osob obchodní firma nebo název, sídlo, identifikační číslo. Tyto údaje je současně třeba ověřit z průkazu totožnosti, resp. z dokladu o existenci právnické osoby. U právnických osob je třeba provést identifikaci fyzické osoby, která jejím jménem jedná v daném obchodu. V případě, že zákonem vyžadované údaje nejsou obsaženy v předloženém průkazu totožnosti, může si povinná osoba vyžádat předložení jakéhokoliv dalšího podpůrného dokladu.

Nebojte se, pane auditor, já jsem na plnění všech zákonných povinností naší společnosti dokonale připraven!

Kresba: Ivan Svoboda

¹ Přesné zákonné vymezení identifikačních údajů prosím hledejte v ustanovení § 5 AML zákona.

V souvislosti s předkládáním těchto dokladů se často setkáváme s dotazy, zda lze pořizovat kopie těchto dokladů. AML zákon představuje pro pořizování kopií zákonný podklad, je zde však třeba souhlasu držitele tohoto dokladu. Bez souhlasu držitele dokladu nelze kopii pořídit.²

Ten pán je mi nějak povědomý...

S účinností od 1. ledna 2017 je povinnou náležitostí identifikace klienta zjištění a zaznamenání, zda klient je či není politicky exponovanou osobou, a dále zda klient je či není osobou, vůči níž Česká republika uplatňuje mezinárodní sankce podle zákona č. 69/2006 Sb., o provádění mezinárodních sankcí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o provádění mezinárodních sankcí). K prvnímu uvedenému, tedy zda klient je či není politicky exponovanou osobou, je třeba uvést, že AML zákon ve svém ustanovení § 4 odst. 5 obsahuje demonstrativní výčet osob považovaných za politicky exponované. Jak tuto skutečnost zjistit a ověřit v praxi? Vyžaduje se zde určitá míra aktivního vyhledávání ze strany povinných osob. Samozřejmě se neočekává, že si povinná osoba ke své činnosti přibere ještě činnost detektivní, avšak je třeba např. z osobní znalosti klientů či z veřejně dostupných informací jednoznačně dospět k závěru, zda klient politicky exponovanou osobou je či není. Možnou alternativou mohou být na trhu dostupné komerční programy, které mohou být při rozpoznávání těchto osob nápomocny. V případě velkého množství klientů jsou dost často využívána rovněž prohlášení klienta, který pouze zaškrtně ANO nebo NE. K tomu však bohužel dost často dochází bez podrobnějších znalostí, kdy klientovi není známo

či vysvětleno, co pod toto vymezení spadá. V případě, že klient politicky exponovanou osobou je, je k němu třeba přistupovat obezřetněji a považovat jej za rizikovějšího, jelikož je u těchto osob vzhledem k nakládání s veřejnými finančními prostředky stanoveno vyšší riziko korupce či osobního obohacení. Rovněž AML zákon stanoví vůči těmto osobám povinnosti zvýšené obezřetnosti.³ Za politicky exponované osoby je třeba považovat také osoby blízké těmto osobám, ať už podnikatelsky či ve smyslu zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů⁴. K mezinárodním sankcím je nezbytné alespoň ve stručnosti uvést, že v České republice jsou právně závazné mezinárodní sankce, které jsou stanoveny nařízením vlády vydaným na základě zákona o provádění mezinárodních sankcí a sankce stanovené nařízením Evropské unie. Většina sankčních opatření Evropské unie je vydávána k realizaci mezinárodních sankcí vyhlášených Radou bezpečnosti OSN, v některých případech se však jedná i o vlastní sankční opatření Evropské unie. V souvislosti s mezinárodními sankcemi je třeba zdůraznit, že v případě, že je stranou obchodu sankcionovaný subjekt či předmětem obchodu sankcionované zboží nebo služba, vždy se jedná o podezřelý obchod, který musí být povinnou osobou oznámen Úřadu, resp. v případě auditorů Komoře auditorů České republiky. Bližší informace jak k politicky exponovaným osobám, tak k provádění mezinárodních sankcí lze nalézt v metodických pokynech č. 1 a 7 dostupných na webových stránkách Úřadu.

Kontrola, kontrola a zase ta kontrola...

Zásadním principem, který se prolíná celým AML zákonem, je zásada „poznej svého klienta“. Svého klienta je třeba poznat do takové míry, aby byl auditor (či povinná osoba obecně) schopen rozpoznat jakékoliv chování vybočující z normálu, tedy jakékoliv nestandardní obchody či obchodní vztahy, které neodpovídají běžnému chování. Jedná se o stěžejní povinnost, která ve velké míře (mimo rozpoznání, příp. přímo zabránění legalizaci výnosů z trestné činnosti či financování terorismu) chrání rovněž povinnou osobu před tím, aby se, byť ne vědomě či úmyslně, podílela na nelegální činnosti klienta. Jak již bylo uvedeno, AML zákon představuje zákonné minimum, kterým se povinné osoby musí řídit. Současně však tím, že jednoznačně nestanoví rozsah, představuje zákonný podklad a předkládá povinné osobě nástroje k tomu, aby spolehlivě posoudila rizikovitost svých klientů, resp. obchodů, a spolehlivě vyhodnotila, kdy se jedná o podezřelý obchod. Rozsah

² V rámci AML zákona zde tvoří výjimku pořizování kopií dokladů totožnosti, které mají být nedílnou součástí veřejné listiny o identifikaci při zprostředkované identifikaci dle ustanovení § 10 AML zákona. Bez pořízení kopie příslušných částí dokladů použitých k identifikaci nelze zprostředkovanou identifikaci provést.

³ Povinnost vždy provést kontrolu klienta, je-li klient politicky exponovanou osobou (§ 9 odst. 1 písm. a bod 2). U takového klienta nelze použít zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta (§ 13 odst. 4), nelze uskutečnit obchod s takovým klientem, pokud povinné osobě není znám původ majetku užitého v obchodu (§ 15 odst. 2) a je třeba souhlasu statutárního orgánu povinné osoby k obchodnímu vztahu s politicky exponovanou osobou (§ 15 odst. 3 písm. a).

⁴ Ustanovení § 22 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

by si měla povinná osoba stanovit sama ve svých vnitřních předpisech či systému vnitřních zásad, resp. hodnocení rizik.⁵ Základním minimem, který AML zákon vyžaduje, jsou jak informace týkající se osoby klienta (účel a zamýšlená povaha obchodu nebo obchodního vztahu, zjištění vlastnické a řídicí struktury klienta a jeho skutečného majitele), tak informace týkající se konkrétní transakce (přezkoumávání zdrojů finančních prostředků, u politicky exponovaných osob opatření ke zjištění původu jejího majetku⁶). V této souvislosti je třeba zdůraznit, že kontrola klienta není jednorázový úkon před provedením obchodu či před

navázáním obchodního vztahu, avšak měla by představovat průběžný proces, ve kterém je vyžadována aktivní spolupráce klienta. Povinná osoba tak může (pokud tak klient již neučinil sám) požadovat předložení příslušných dokladů či dokumentů, upřesnění či doložení požadovaných informací. Pokud klient odmítne poskytnout součinnost, povinná osoba odmítne uskutečnění obchodu nebo navázání obchodního vztahu. V případě, že se klient odmítá podrobit kontrole, jedná se vždy o podezřelý obchod, který je třeba stanoveným způsobem oznámit (v případě auditorů) KA ČR (viz dále).

Hugo a Sally se baví o ocenění (znehodnocení) zásob

2. Expirace zásob

Sally, na inventuře jsem si také všiml plechovek s barvami s různými šaržemi, které označují jejich expiraci. Některým zbývalo jen pár týdnů do expirace.

A klient kontroloval při inventuře expirace?

Ne, tak jsem skladníky upozornil, že by měli vést evidenci těchto plechovek i přímo podle šarží, a rovnou jsme se s finančním ředitelem domluvili, že skladníci informace o šaržích ještě v rámci inventury ke všem barvám doplní.

Výborně! Připravil klient sestavu tohoto druhu zásob rozdělných do pásem podle expirace s vyhodnocením rizika znehodnocení a dopadem na tvorbu opravných položek?

To právě neudělal. A já nevím, v jaké výši by měla být opravná položka vytvořena.

Vytvořit opravnou položku je úkolem klienta. Upozorni ho, že na to pravděpodobně zapomněl. A pro svůj odhad významnosti případné opravné položky můžeš použít údaje o obrátkovosti.

Případně můžu vyhodnotit hodnotu likvidovaných plechovek za období několika posledních let včetně jejich poměru vůči průměrnému stavu plechovek na skladě. Klientovi vysvětlím, co bude potřeba připravit, a pak sám provedu analýzu, jestli klientem tvořené opravné položky jsou dostatečné!

Ještě také nezapomeň správnost sestavy zásob dle expiračních pásem otestovat na vzorku. Můžeš použít třeba ty vzorky, které jsi kontroloval při inventuře.

-JaK-

⁵ Ustanovení § 21 a § 21a AML zákona.

⁶ U politicky exponovaných osob je rozsah zjišťovaných informací ve vztahu ke zdroji finančních prostředků nebo jiného majetku podstatně širší. Není tak možné u těchto osob vyžadovat pouze zdroj finančních prostředků použitých v konkrétní transakci, ale je třeba jít po původu celého jejího majetku.

Pořizuji, ukládám, uchovávám

Všechny informace získané v rámci identifikace a kontroly klienta je třeba uchovávat po dobu 10 let od uskutečnění obchodu nebo od ukončení obchodního vztahu. Minimální rozsah je vymezen v ustanovení § 16 odst. 1 AML zákona (zejména identifikační údaje, kopie dokladů, pokud byly pořizovány, informace a kopie dokumentů získaných v rámci kontroly klienta, plná moc apod.). AML zákon nestanoví, jakým způsobem má povinná osoba tyto informace, resp. dokumenty uchovávat, je zde tedy prostor pro jejich uchování v listinné či elektronické podobě, příp. jejich uložení u specializované třetí osoby (tzv. outsourcing). Povinná osoba však musí být v případě kontroly ze strany dozorčích orgánů schopna požadované informace či dokumenty v přiměřené lhůtě dodat.

Nepráskám, ale plním svou zákonnou povinnost a chráním sám sebe

Ačkoliv Úřad provádí šetření a analýzu rovněž na základě vlastních zjištění či na základě podnětů ze strany orgánů veřejné moci, zpravodajských služeb, Policie České republiky či s ohledem na rostoucí globální rozměr problematiky rovněž na základě informací získaných od zahraničních finančních zpravodajských jednotek, největším a nejdůležitějším zdrojem informací i nadále zůstávají oznámení o podezřelých obchodech od povinných osob. Bohužel se však lze v této souvislosti setkat s argumentací „přece nebudeme práskat na svého klienta“. Uvedené však považujeme za nezákonný a rovněž do značné míry nebezpečný přístup, a to zejména z následujících důvodů. V první řadě se neoznámením podezřelého obchodu dopustí povinná osoba přestupku, za který může být sankcionována pokutou až do výše pěti milionů korun. V případě závažného následku pak může být tato povinná osoba odpovědná za legalizaci výnosů z trestné činnosti z nedbalosti.⁷ To se netýká pouze samotného oznamování podezřelého obchodu, ale jakéhokoliv neplnění

nebo nedostatečného plnění povinností stanovených AML zákonem, kterým povinná osoba umožní jinému nakládat s prostředky pocházejícími z trestné činnosti.

Oznámení podezřelého obchodu

Podezřelým obchodem se rozumí obchod uskutečněný za okolností vyvolávajících podezření ze snahy o legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo financování terorismu. AML zákon obsahuje demonstrativní znaky podezřelého obchodu, avšak je na každé povinné osobě, aby si znaky podezřelého obchodu vymezila do jisté míry sama, a to v závislosti na typu jí vykonávané činnosti. Oznámení podezřelého obchodu činí auditori prostřednictvím KA ČR. AML zákon stanoví formální náležitosti oznámení, tyto náležitosti jsou pak podrobněji specifikovány v metodickém pokynu č. 4. Obecně lze však uvést, že by oznámení o podezřelém obchodu mělo obsahovat co nejpřesnější a nejpodrobnější informace, které má povinná osoba v dané věci k dispozici. Ač se můžou zdát některé informace na první pohled ne zcela relevantní, jejich spojením může v průběhu analytické činnosti Úřadu dojít k propojení informací, které má Úřad k dispozici, a k objasnění dalších skutečností či případů. Výjimku zde však v případě tzv. právnických profesí tvoří informace, které auditor získá od svého klienta během zjišťování jeho právního postavení, zastupování v soudním řízení, a to včetně informací získaných od klienta během právního poradenství. To však neplatí v případě, kdy má auditor za to, že klient žádá o právní poradenství za účelem legalizace výnosů z trestné činnosti či financování terorismu. V takovém případě se uvedená výjimka neuplatní a na auditora dopadá oznamovací a informační povinnost v plném rozsahu.

Další povinnosti dle AML zákona

Závěrem je třeba zmínit informační povinnost povinných osob vůči Úřadu, kdy si Úřad může v souvislosti se šetřeným případem vyžádat od povinných osob další údaje, doklady či dokumenty. Rovněž je zde třeba uvést povinnost zavést a uplatňovat systém vnitřních zásad a hodnocení rizik, s jehož popisem jste se seznámili v předcházejícím článku. Významnou povinností je rovněž povinnost provést školení zaměstnanců, kteří se při výkonu svých pracovních povinností mohou setkat s podezřelými obchody, a to před zařazením těchto zaměstnanců na taková pracovní místa. AML zákon stanoví povinnost provádět školení nejméně jednou za 12 kalendářních měsíců, přičemž však nevyžaduje jeho formu. Školení tak může probíhat formou vzdělávacích akcí či formou e-learningu. Zaměřeno by mělo být nejen na praktické uplatňování AML zákona v praxi, ale rovněž na nové poznatky v oblasti boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti či financování

⁷ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů obsahuje ve svých ustanoveních § 216 a § 217 dvě skutkové podstaty legalizace výnosů z trestné činnosti – úmyslnou a nedbalostní.

terorismu získané ať již z veřejných zdrojů či z vlastních zkušeností vyvstanuvších při činnosti povinné osoby.

Novelizace AML zákona v souvislosti s implementací 5. AML směrnice

S účinností od 1. ledna 2017 byla do českého právního řádu transponována 4. AML směrnice⁸, která po zhruba 10 letech nahradila směrnici předcházející. Proto bylo předloženo návrhu 5. AML směrnice⁹ po cca jednom roce neočekávané a nestandardní. 5. AML směrnice byla schválena na zasedání Evropského parlamentu 19. dubna 2018 a zveřejněna v Úředním věstníku Evropské unie 19. června 2018. V uplynulém roce Úřad připravoval novelu AML zákona a souvisejících právních předpisů, v nichž budou promítnuty požadavky 5. AML směrnice, a dále budou zohledněna a zapracována doporučení Výboru Moneyval uvedená ve Zprávě z pátého kola vzájemného hodnocení České republiky ve věci prevence praní peněz a boje proti financování terorismu.¹⁰ Nejzásadnějšími změnami, které tato novelizace přinese, je rozšíření okruhu povinných osob, a to zejména v části týkající se obchodování s nemovitostmi či obchodování s uměleckými díly. Za povinnou osobu bude výslovně označen svěřenský správce. Změny, které se dotknou všech povinných osob, byly provedeny zejména v ustanoveních týkajících se identifikace a kontroly klienta, konkrétně dochází k zavedení institutu zesílené identifikace a kontroly klienta a rozšíření možnosti identifikace bez fyzické přítomnosti klienta pro všechny typy povinných osob. S ohledem na probíhající elektronizaci státní správy bude zavedena možnost elektronické identifikace klienta. Vzhledem k tomu, že bylo České republice dlouhodobě vytýkáno, že AML zákon nestanovuje při porušení povinností dostatečně vysoké a odrazující sankce, dojde k významným změnám v části týkající se přestupků, mimo navýšení peněžitých sankcí rovněž k zavedení sankcí nových. Podstatnou změnou bude dále vyčlenění problematiky skutečného majitele do samostatného zákona. V současné době mají povinnost zapsat svého skutečného majitele do evidence skutečných majitelů všechny právnické osoby zapsané do jednoho z veřejných rejstříků a všechny svěřenské fondy zapsané do evidence svěřenských fondů. Vzhledem ke skutečnosti, že se tato povinnost nevztahuje pouze na povinné osoby dle AML zákona, ale na všechny shora vymezené právnické osoby a svěřenské fondy, a dochází tak k přesahu nad působnost AML zákona, byl vytvořen návrh zákona o evidenci skutečných majitelů, který je v gesci Ministerstva spravedlnosti. Novinkou v této souvislosti bude také

„otevření“ evidence skutečných majitelů pro veřejnost, která bude moci do této evidence nahlédnout a získat tak v zákonem vymezeném rozsahu informace o skutečných majitelích.

Návrh zákona, kterým se mění AML zákon a související právní předpisy, a návrh zákona o evidenci skutečných majitelů byly v prosinci 2019 předloženy vládě České republiky. Jejich platnost a účinnost lze očekávat v průběhu roku 2020.

Martina Chrátková

Mgr. Martina Chrátková pracuje v Právním odboru Finančního analytického úřadu. Je absolventka Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a v letech 2014–2017 pracovala na Ministerstvu financí České republiky v odboru Legislativa a právní služby. Hlavní náplní její činnosti bylo zastupování České republiky – Ministerstva financí v řízeních dle zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, a dále dle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. V rámci právního zastupování zastupovala v řízeních před soudem rovněž tehdejší Finanční analytický útvar Ministerstva financí. Hlavní náplní její činnosti na FAÚ je sepisování stanovisek na základě kvalifikovaných dotazů k výkladu ustanovení zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů. Dále se podílí na implementaci 5. AML směrnice a s tím související novelizaci shora uvedeného zákona a souvisejících právních předpisů.

⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES.

⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU.

¹⁰ <https://www.financnianalytickyurad.cz/mezinarodni-agenda.html>

Vedení účetnictví pro klienta a další střety zájmů

Stanislav Staněk

Střetem zájmů se intenzivně zabývá téměř celý Etický kodex, který obsahuje desítky situací, v nichž auditoři těmito situacím čelí. Poměrně často diskutovanými případy je např. problematika souběžného poskytování auditu a vedení účetnictví klientovi nebo poskytování daňového poradenství.

Sousloví „střet zájmů“ je však v poslední době velmi frekventované ve veřejné debatě. Mnohá z prohlášení či komentářů však naznačují, že jejich autoři pořádně nechápou, co vlastně střet zájmů je. Vyznívají někdy tak, že střet zájmů je zlo, které je třeba zcela vymýtit a zničit. Jindy to zase vypadá, že se zúčastnění dohodnou, co střetem zájmů bude a co nikoli. V následujícím textu bych chtěl do těchto úvah vnést trochu auditorského pohledu. Dále se pak budu věnovat vybraným střetům zájmů, se kterými se setkáváme v našich praxích.

Co je střet zájmů?

Střetem zájmů jsou obecně situace, kdy stojí proti sobě zájem veřejný se zájmem osobním.

Ukázku střetu zájmů představuje situace, kdy na přechodu stojí pod semaforem s červeným panáčkem chumel chodců a na druhé straně ulice brzdí autobus do zastávky. Mnoho z těch, kteří čekají před přechodem, je najednou ve střetu zájmů. Mají svůj, různě silný, osobní zájem stihnout autobus, který právě zastavuje na druhé straně ulice, a proti němu stojí veřejný zájem občanského pořádku, předvídatelnosti chování účastníků silničního provozu a koneckonců i zájem na minimalizaci nákladů na činnost záchranných složek a léčebné výlohy. Řešení tohoto střetu zájmů můžeme vidět skoro v každém městě: někteří chodci vstoupí hned do vozovky – upřednostnili osobní zájem, jiní rozvažují a pak běží o to rychleji, jiní čekají až na zelenou – ti povýšili veřejný zájem nad svůj osobní. V tomto příkladu záměrně abstrahuji od projíždějících aut, která přináší další dimenzi konfliktu osobních zájmů – chci stihnout autobus vs. chci zůstat naživu.

Nyní opustíme ulici a přesuneme se do míst, kde je střet zájmů předmětem větší debaty. Už jsme si řekli, že střetem zájmů jsou situace, kdy stojí proti sobě zájem veřejný se zájmem osobním. Klíčové pak je následující pravidlo: Ten, kdo má nějakou veřejnou funkci nebo jedná ve veřejném zájmu, by měl upřednostnit zájem veřejný před zájmem osobním. Týká se to jak politika ve veřejné funkci, tak auditora hájícího veřejný zájem na pravdivých finančních informacích. Mimo rámec tohoto článku zanechávám střet zájmů, který

může nastat, pokud auditor pracuje pro dva klienty, kteří jsou ve vzájemném sporu.

Střet zájmů je zlo, které nesmí existovat

Pro některé pozorovatele je zcela nepřijatelné, aby osoby, které mají hájit veřejný zájem, měly zároveň protichůdné zájmy soukromé. Taková osoba by podle nich měla okamžitě přestat vykonávat funkci, ve které má hájit veřejný zájem.

Politik, i na té nejnižší komunální úrovni, se bude dostávat do střetu zájmů. Rozhoduje třeba o opravách chodníků, a to i v ulici, ve které bydlí, či o financování potřeb školy, do které chodí jeho děti. Jako auditor hájím svůj osobní zájem na výdělku a rozvoji svých služeb, který mi velí vystupovat vůči vedení klienta vstřícně, a veřejný zájem na pravdivých finančních informacích, jenž mne nutí k přísnému pohledu na totéž vedení, když sestavuje účetní závěrku. Ani komunální politik, ani auditor se v popisovaných situacích střetu zájmů nezbaví. Střet zájmů je normální věc, se kterou žijeme každodenně. Svět by se musel hodně změnit, kdybychom se chtěli riziku střetu zájmů zcela vyhnout.

Jsou to etické principy, které nám pomáhají situaci střetu zájmů posuzovat. Jako auditoři máme etický kodex, který popisuje řadu situací možného střetu zájmů a dává vodítko, jak postupovat a jak minimalizovat ohrožení zájmu veřejného.

Když se na tom dohodneme, střet zájmů zmizí

Už jsme si ukázali, že střet zájmů je vcelku běžnou součástí života. Diskuze o střetech zájmů ale naráží na další nepochopení. Někteří považují určitou situaci za střet zájmů, jiní tvrdí, že se o střet zájmů nejedná, protože to předpisy povolují. Tady je nutné si uvědomit, že střet zájmů nezmizí dohodou. Střet zájmů zanikne jen tehdy, zanikne-li některý z těch vzájemně protichůdných zájmů.

Vždy, když u Bohouška a jeho ženy dojde ke střetu zájmů, najdeme ho tady.

Kresba: Ivan Svoboda

Pokud se dohodneme na nějakém zákonu, předpisu či směrnici, nemůžeme touto dohodou zrušit střet zájmů. Dohoda je možná pouze o tom, že nějaký typ střetu zájmů či nějaká situace nám nevadí a jsme ochotni ji tolerovat.

Pohled etického kodexu

Takto postupuje i náš etický kodex. Když hovoří třeba o různých neauditorských službách, které mohou způsobovat střet zájmů s rolí auditora, neuvádí, zda služby představují nebo nepředstavují střet zájmů. Vždy se hovoří o ohrožení principů etického kodexu a o ochranných opatřeních, která je nutno přijmout, případně že nám žádná ochranná opatření z ohrožení nepomohou.

Při čtení etického kodexu si ale ne vždy uvědomujeme, že pravidla etického kodexu jsou globální, nejsou šita na míru našim podmínkám a musí odrážet i realitu jiných zemí. Především v oblasti neauditorských služeb poskytovaných auditním klientům pak můžeme zjistit, že na první pohled poměrně benevolentní ustanovení jsou svázána s podmínkami, které je v našem účetním a daňovém systému velmi obtížné splnit. Jinými slovy, pokud Etický kodex připouští situaci, ve které auditor bude vystaven konfliktu zájmů, vyžaduje zároveň splnění přísných podmínek, které mají reálný dopad tohoto konfliktu zásadně oslabit. V dalším textu se snažím poukázat na konkrétní problémy, s nimiž se v této oblasti můžeme setkat.

Účetní služby

Etický kodex účetní služby pro auditní klienty v principu zakazuje. Nechává však otevřená vrátka pro rutinní a mechanické služby. Příklady „účtování transakcí podle pokynů klienta“ nebo „provádění účetních zápisů schválených klientem“ pak vyvolávají dojem, že účtovat za klienta vlastně není problém. Koneckonců, vedení účetních knih je obecně považováno za práci rutinní a mechanickou.

Zásadním požadavkem pro rutinní a mechanické služby je minimalizace odborného úsudku. Těto podmínky lze snáze dosáhnout tam, kde vedení účetnictví není předpisy regulováno a předepsána je jen podoba a obsah účetní závěrky. V takovém systému si účetní jednotky samy rozhodují, jaké účty budou používat na jaké transakce, a výsledkem účetnictví jsou především „management accounts“, manažerské výkazy sloužící pro řízení. Zde si také příslušný manažer řekne, kam se má která transakce zaúčtovat, aby ji našel na správném účtu či správném řádku výkazu. Příprava účetní závěrky podléhající auditu je pak samostatným procesem a její podoba může mít s „management accounts“ jen málo společného.

V našem systému, kdy je předepsána účtová osnova a vedení účetnictví je primárně nastaveno na plnění povinností z hlediska externího výkaznictví, se použití úsudku vyhneme jen velmi obtížně. „Účtování transakcí“ či „provádění účetních zápisů“

s sebou nutně nese potřebu rozhodnout, na jaký účet se bude účtovat. Pokud toto rozhodnutí má udělat účetní, musí použít svůj odborný úsudek, interpretovat účetní předpisy. V mnoha případech pak dokonce zprostředkovaně rozhoduje o podobě účetní závěrky, protože účetní závěrka je na účtovou osnovu navázána. Je zcela zjevné, že taková rozhodnutí nemůže dělat auditor, jeho zaměstnanci či kolegové v rámci sítě. Pokud by auditor rozhodoval, co kam zaúčtovat, při auditu by pak nekontroloval klienta, ale sám sebe. Rozhodování o tom, na který účet se která transakce zaúčtuje, musí zůstat odpovědností klienta.

Je tedy auditor z účetních služeb zcela vyloučen? Zcela ne, ale zbývá mu jen velmi malý prostor, který lze popsat jako „účtování klientem předkontovaných účetních dokladů“.

Výpočet daně

Provedení výpočtu daně s tím, že vypočtená částka je použita pro účetní účely, je službou, která ohrožuje nezávislost (nestrannost) auditora. Etický kodex se ale na tento konflikt nedívá striktně a umožňuje, při zvážení všech faktorů ovlivňujících úroveň hrozby, auditorovi takovou službu poskytnout.

Je třeba si uvědomit, že etický kodex reflektuje též zkušenosti daňových systémů, kde účetní jednotka nemá téměř žádnou odpovědnost za výpočet daně a pouze předává podklady pro její stanovení úřadům, které daň vyměří. Bude-li daň vyměřena se zpožděním, do účetní závěrky bude nutno zachytit jakousi „rezervu“ na odhadovanou daň. Výpočet daně pro účetní účely tak procesně nebude souviset s vyměření daně, oba budou probíhat nezávisle na sobě.

V našem systému je účetní jednotka plně odpovědná za stanovení daně. Je tak jen jeden proces výpočtu daně, jak pro účetní potřeby, tak pro daňové výkaznictví, a je plně v kompetenci účetní jednotky. Právě systém vyměřování daně je jedním z faktorů, které auditor musí posoudit, pokud zvažuje poskytování služeb v procesu výpočtu daně. Je-li odpovědnost účetní jednotky za proces výpočtu daně velmi vysoká a auditor je do něj zapojen, přejímá na sebe část této odpovědnosti a velmi výrazně tak vzrůstá ohrožení jeho nezávislosti.

Pokud se podíváme i na ostatní faktory uvedené v etickém kodexu jako zvyšující ohrožení nezávislosti, budeme se i zde pohybovat v oblasti velkého ohrožení. Klient asi nepotřebuje pomoc s výpočtem daně proto, že sám je v této oblasti odborníkem, systém stanovení daně je jednoduchý a jde o nevýznamné částky.

Účast auditora nebo jeho kolegů na počítání daně pro účetní účely je velmi silným ohrožením nezávislosti, které lze jen velmi obtížně řešit ochrannými opatřeními.

Co když klient opravdu potřebuje výraznou pomoc při výpočtu daně, protože mu v této oblasti chybí i základní kompetence? Bude nejlepší odpovědnost rozdělit mezi auditora a nezávislého daňového poradce, který klienta stanovením daně provede.

Pokud klient základní kompetence v oblasti daní má, dokáže připravit i výpočet daně, který u auditora z hlediska významnosti uspěje pro potřeby účetní závěrky. Po ukončení auditu se pak auditor může věnovat detailům a klientovi pomoci se zpřesněním daňového výpočtu. Audit byl dokončen, takže hrozba prověrky po sobě samém odpadá. I směrem ke klientovi je situace přehlednější – on daň spočítal, pak byl výpočet zkontrolován a zpřesněn.

Sestavení daňového přiznání

Sestavení daňového přiznání je službou, která obvykle nepředstavuje hrozbu. Toto ustanovení etického kodexu, zdá se, dává prostor pro obvyklou a populární službu daňových poradců. Musíme být ale velmi opatrní při srovnání toho, jak je služba sestavení daňového přiznání u nás obvykle chápána a jak ji definuje etický kodex.

Sestavení daňového přiznání v definici etického kodexu nezahrnuje výpočet daně, která se objeví v účetnictví. To je služba posuzovaná zvlášť a byla jí věnována předchozí část tohoto článku.

Sestavení daňového přiznání také neobsahuje zastupování klienta před finančním úřadem. Chce-li auditor nebo někdo z jeho spolupracovníků a kolegů z firmy zastupovat klienta na základě plné moci jako daňový poradce, musí se vyvarovat rozhodování jménem klienta a použití úsudku a ještě přitom vystupovat nezávisle. Z této schizofrenní situace se lze dostat snad jedině tak, že zastupování klienta má podobu administrativních služeb. Znamená to, že klient odsouhlasí každý krok daňového poradce, že se nepostupuje podle úsudku daňového poradce, ale klient posoudí a rozhodne o všech akcích před jejich uskutečněním. Navíc pokud by snad došlo ke sporu, který směřuje k soudu, musí skončit daňové poradenství nebo audit. Zastupování klienta u soudu je s auditem neslučitelné.

Samo sestavení daňového přiznání, které neohrožuje nezávislost, etický kodex chápe jako trochu lepší sekretářskou službu. Poradce klientovi přeloží požadavky daňových předpisů do srozumitelného jazyka, poradí v nejasnostech a informace uspořádá do podoby, kterou očekává správce daně.

Zde končí naše krátká exkurze do etického kodexu. Snažil jsem se poukázat jen na tři oblasti, kde se

Hugo a Sally se baví o ocenění (znehodnocení) zásob

3. Posouzení obrátkovosti zásob

Sally, zjistil jsem, že klient vytvořil opravnou položku jenom k zásobám bez pohybu za období delší než šest měsíců, což se mi úplně nezdá. Některé položky sice měly nějaký obrat, ale velmi malý v porovnání se zůstatkem na konci roku.

Souhlasím s tebou. Domluv se s klientem, aby provedl také vyhodnocení stavu zásob dle obrátkovosti. Potom bys měl také posoudit, zda do vyhodnocení obrátkovosti materiálu vstupuje jen čistá spotřeba a u výrobků či zboží jen obraty z prodeje.

Máš pravdu, na vzorku budu muset otestovat, že pohyby neobsahují odpisy ze skladu či přeskladnění. Ty by mohly obraty významně zkreslit.

můžeme při jeho interpretaci dostat do potíží, i když diskuzních témat by se jistě našlo mnohem více.

Stanislav Staněk

Ing. Stanislav Staněk je samostatným auditorem a poradcem. Působil téměř 25 let ve společnosti Deloitte, především jako partner odpovědný za audity. V letech 2004–2018 pracoval ve volených orgánech Komory auditorů ČR, dva roky byl viceprezidentem Komory auditorů. Je členem výborů pro audit několika subjektů veřejného zájmu.

Vybrané povinnosti auditora a kde hledat pomoc

Martina Křížová
Chrámecká

Auditorská činnost, jak všichni víme, je činností silně regulovanou z důvodu veřejného zájmu. Auditor se při výkonu své činnosti musí řídit zákonem č. 93/2009 Sb., o auditorech, ve znění pozdějších předpisů (zákon o auditorech), který mimo jiné ukládá povinnost řídit se i dalšími předpisy. Jedná se především o etický kodex (§ 13 zákona o auditorech) a auditorské standardy (§ 18 zákona o auditorech) známé pod zkratkami ISA, ISAE, ISRS, ISQC 1 nebo AS 52. Tyto základní předpisy auditorovi určují, co a jak má dělat včetně toho, jak svou činnost dostatečně doložit vhodnou dokumentací. Etický kodex mu pak poskytuje rámec profesní činnosti a je postaven na několika pilířích, z nichž je jistě jedním z nejdůležitějších nezávislost auditora při provádění ověření. Etickému kodexu proto bylo věnováno č. 5/2019 časopisu Auditor. To ale není zdaleka vše, co auditor musí dodržovat.

Mlčenlivost

Další povinností uloženou auditorovi jak Etickým kodexem, tak samotným zákonem o auditorech, je povinnost mlčenlivosti. Mlčenlivost je základním stavebním kamenem, na kterém stojí důvěryhodnost auditorské profese a auditorův vztah s klientem. Nejedná se však o mlčenlivost absolutní, ale o mlčenlivost, která je limitována a z níž existují výjimky. I přes to, že jsou tyto výjimky z mlčenlivosti dané zákonem o auditorech (§ 15 a § 15a), jejich uplatnění v praxi není vždy zcela bez problémů, což se ukazuje zejména ve vztahu auditora a policie, resp. orgánů činných v trestním řízení. Zde bych ráda odkázala na článek Petra Kříže publikovaný v časopise Auditor č. 9/2018 a článek Filipa Seiferta pro epravo, který byl publikován v elektronické příloze Auditora č. 7/2018. V souvislosti se svou činností může auditor odhalit i případný trestný čin nebo hrozící trestný čin. V tom případě se musí řídit ustanovením zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku,

ve znění pozdějších předpisů, konkrétně pak ustanovením §367 a §368. Přínosný článek o uplatnění pravidel mlčenlivosti v případech podezření na korupční jednání nebo jeho zjištění od Jana Molína byl zveřejněn v časopisu Auditor č. 5/2014.

Praní špinavých peněz

Audit je jednou z vybraných poradenských profesí, na kterou se vztahují povinnosti uložené zákonem č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen AML). Auditor jako povinná osoba má povinnost mimo jiné identifikovat klienta, pokud hodnota zakázky překročí cca 25 tisíc korun (ekvivalent 1 000 eur), při vzniku obchodního vztahu nebo v případě podezřelého obchodu. Dále je mu uloženo zjišťování vlastnické a řídicí struktury klienta (většinou pro obchody nad 375 tisíc korun – ekvivalent 15 000 eur – a jeho skutečného majitele, pokud je klientem právnická osoba, svěřenský fond). Informace, které auditor shromáždí na základě požadavků AML, je povinen uchovávat minimálně po dobu 10 let. Jednou z těchto informací může být i kopie identifikačních dokladů, pokud byla pořízena. Součástí povinností je i oznamovací povinnost podezřelého obchodu. Podrobnosti k povinnostem vyplývajícím z AML a příklad vhodných formulářů pro dokumentaci naleznete v metodické pomůcce na webových stránkách KA ČR v sekci Předpisy a metodika. Pokud dáváte přednost interaktivnější podobě, můžete využít i seriál z Auditora č. 8/2018, ve kterém se Hugo a Sally baví o praní špinavých peněz, a e-learning, který KA ČR připravila. O novele AML účinné od 1. 1. 2017 byli auditoři informováni v Auditorovi č. 1/2017.

Ochrana osobních údajů

Jako všichni podnikatelé je i auditor povinen řídit se legislativou v oblasti ochrany osobních údajů, tj. Nařízením EP a Rady EU 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním

osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů, dále jen GDPR). Pro auditora je tato povinnost o to zásadnější, že musí dle dříve uvedených povinností stanovených požadavky AML uchovávat osobní údaje fyzických osob jednajících za klienta. Pro auditora neplatí žádná specifická pravidla a musí tedy aplikovat ustanovení GDPR stejně jako ostatní povinné subjekty. Zajímavý seriál článků na toto téma připravila advokátní kancelář DEMETER LEGAL, který byl zveřejněn v e-příloze Auditora č. 8/2018. Další články týkající se GDPR naleznete také například v e-příloze Auditora č. 6/2017 či v samostatné sekci týkající se GDPR na stránkách KA ČR.

A další...

Povinností, které musí auditor plnit, je samozřejmě mnoho i mimo povinností daných přímo profesními předpisy a těmi, které jsem zde krátce nastínila. Například povinnosti vyplývající z účetních a daňových předpisů včetně archivace nebo povinnosti

z pracovněprávních předpisů. Přeji proto všem auditorům, ať se ve spleti všech legislativních požadavků neztratí a v případě pochybností vztahujících se ke specifickým dopadům na auditorskou praxi se neváhají s dotazem obrátit na KA ČR.

Martina Křížová Chrámecká

Ing. Martina Křížová Chrámecká, FCCA, je statutární auditorkou a pracuje v oddělení metodiky Komory auditorů ČR. Působila 10 let ve společnosti PwC, kde se specializovala zejména na IFRS poradenství pro region střední a východní Evropy, poskytování školení a vedení auditních týmů v roli skupinového auditora. V současné době se také aktivně věnuje lektorské případně poradenské činnosti v oblasti IFRS, konsolidací a českého účetnictví, kde mimo jiné spolupracuje se společností KPMG. Pro Komoru auditorů ČR vede kurzy zaměřené na auditní metodologii.

Hugo a Sally se baví o ocenění (znehodnocení) zásob

4. Náhradní díly

Sally, obdržel jsem klientem připravenou analýzu obrátkovosti a zjistil jsem, že na jejím základě vytvořili opravnou položku i k náhradním dílům. Tyto náhradní díly ale nakoupili až v prosinci s ohledem na plánovanou údržbu a renovaci strojů v lednu. To ale nedává smysl.

Souhlasím s tebou. Tvořit opravnou položku k náhradním dílům na základě obrátkovosti nebude ten správný přístup.

Navíc jsem se přesvědčil, že v lednu skutečně k těmto opravám došlo a v podstatě veškeré náhradní díly nakoupené v prosinci byly spotřebovány. Navrhuji klientovi opravnou položku odúčtovat.

Přesně tak. A nezůstávají mu náhodou na skladě dlouhodobě nějaké jiné zásoby náhradních dílů?

No, tam bude asi problém. Klient eviduje poměrně významnou zásobu náhradních dílů na opravu starých strojů. Sem tam něco použijí, ale již několik let zůstává výše těchto zásob v podstatě stejná. Zde by opravná položka stála za úvahu.

To je pravda. Klient by měl připravit analýzu očekávané použitelnosti a na jejím základě vytvořit adekvátní opravnou položku.

Ta by mohla být navázána i na zbývající dobu životnosti příslušného stroje.

Několik postřehů k posouzení rizika ověřovací zakázky

Daniel Stírký

Riziko se objevuje vždy, když nevíte, co děláte.

Warren Buffett

V tomto článku bych se rád podělil o své postřehy z kontrol kvality, které se týkají prvního a velmi důležitého kroku, který musí auditor provést u každé ověřovací zakázky, tj. u auditu nebo prověrky účetní závěrky (ÚZ), u přezkoumání hospodaření či u zakázky na ověření grantu či dotace. Tímto krokem je posouzení/vyhodnocení rizika ověřovací zakázky auditorem a jeho adekvátní následná reakce včetně dokumentace rozhodnutí, zda je možné zakázku přijmout. Při kontrolách kvality zjistíme, že někteří auditoři tento krok neprovedou buď vůbec, anebo jej zrealizují jen formálně. Za což pak občas zaplatí, neboť dozorčí komise je nucena (většinou kvůli neprovedení předepsaných postupů a kvůli velmi nízké kvalitě auditorského spisu), rozhodnout o podání návrhu na zahájení kárného řízení s auditorem.

Pokud si kontrolor kvality začne klást otázky typu: „*Jak si vlastně auditor u této zakázky vyhodnotil riziko? Vždyť kdyby to zodpovědně provedl, muselo by mu vyjít, že zakázku raději vůbec neměl přijímat! Nebo je za tím něco jiného? Nevybrali si ho/ji záměrně? Třeba jen proto, že vědí, že nebude dělat problémy?*“, tak je poměrně pravděpodobné, že kontrola kvality skončí s vážnými nálezy.

Jeden z našich starších kolegů se kdysi označil za osamělého vlka. Měl na mysli auditora vykonávajícího auditorskou činnost vlastním jménem a na vlastní účet, tj. auditora – OSVČ. Rozhodl jsem se, že tento přílehlavý termín ve svém článku opět použiji, neboť je pro osamělé vlky a vlčice (avšak nikoli jen pro ně) určen především. Nezapomeňme rovněž, že Společností se podle definic ISA rozumí rovněž auditor – osamělý vlk (viz např. glosář pojmů – Společnost/firma: *Samostatně výdělečně činný auditor a/nebo účetní znalec, sdružení nebo společnost auditorů a/nebo účetních znalců*). Shodné definice jsou rovněž v odstavcích ISQC1.12. a ISA 220.7.

Co se tedy pod pojmem vyhodnocení rizika zakázky skrývá? Nejde o nic jiného, než že se jako logicky, racionálně a svobodně uvažující jedinci zamyslíme nad tím, zda ověřovací zakázku přijmeme či zda existují nějaké skutečnosti, které nám v její akceptaci brání nebo které bychom měli, pokud zakázku přijmeme, mít neustále na paměti. Z logiky věci – a stejně tak i z etického kodexu (EK) a auditorských standardů – vyplývá, že jsme povinni položit si před přijetím každé ověřovací zakázky tyto otázky:

1. Splňujeme podmínky nezávislosti?
2. Zvládneme zakázku po odborné stránce?

3. Budeme mít dostatek kapacit/času na provedení zakázky?
4. Neexistují další skutečnosti, které by nám v přijetí zakázky bránily nebo před kterými bychom se měli mít na pozoru?

Zákonnou úpravu nalezneme mimo jiné i v zákoně o auditorech (ZoA), a to zvláště v § 14b – *Příprava na povinný audit a posuzování rizika ohrožení nezávislosti* a dále v EK, ve standardech ISQC1 a ISA 220. Nyní již k naznačeným otázkám podrobněji.

Splňujeme podmínky nezávislosti?

U ověřovacích zakázek jde o základní předpoklad. Nezávislosti jako základní podmínce se podrobně věnují ZoA a EK. Zde proto jen několik poznámek. Nezávislí musí auditoři být při provádění jakékoli ověřovací zakázky a nikoli pouze při povinném auditu ÚZ. Neumím si představit, že bych přezkoumával hospodaření obce, kde by má sestra byla účetní, nebo že bych ověřil dotaci, jejíž vyúčtování sestavil můj kolega z vedlejší kanceláře. A jak si nejlépe svoji nezávislost otestovat, a to zvláště ve sporných případech? Vcítíme se do role obyčejného, běžného uživatele své zprávy a položíme si otázku, zda bychom sami sebe jako uživatele při znalosti veškerých skutečností za nezávislého považovali. EK to říká v odst. 290.6. takto: *Nezávislost zahrnuje: b) Vyvarování se skutečností/okolností, které jsou tak závažné, že by logicky uvažující a poučená třetí strana, která zváží všechny odpovídající informace a skutečnosti, pravděpodobně dovodila, že došlo k ohrožení integrity, objektivity a profesního skepticismu firmy nebo člena auditního týmu.*

Nesmíme zapomenout, že standard ISQC1 ukládá auditorům ještě tuto povinnost: *Nejméně jednou za rok je společnost povinna obdržet od všech svých pracovníků, kterých se nezávislost dle relevantních etických požadavků týká, písemné potvrzení, že dodržují její*

V naší auditorské firmě není s mlčenlivostí žádný problém, dámy spolu totiž už půl roku nemluví.

Kresba: Ivan Svoboda

zásady a postupy v oblasti nezávislosti. Nezávislí musí být auditor po celou dobu zakázky, optimální proto je, když členové auditorského týmu potvrdí svoji nezávislost při jejím zahájení i při ukončení. Ostatně písemné prohlášení o nezávislosti zakládají do spisů o kontrolách kvality u auditorů i kontroloři kvality KA ČR.

Dále je třeba připomenout ustanovení § 14a odst. 5 ZoA: *Auditor je povinen uvést ve spisu auditora případy ohrožení své nezávislosti a nestrannosti, jakož i opatření přijatá k jejich zmírnění.* Může se stát, že u nezávislosti auditor nějaké ohrožení zjistí. Neznamená to však ještě, že musí automaticky zakázku odmítnout. Přijetím vhodného zabezpečovacího prvku lze ohrožení nezávislosti zmírnit. Příklad? V malé auditorské společnosti bude jeden ze dvou asistentů bývalým řadovým zaměstnancem ÚJ, jejíž závěrku auditor nyní ověřuje. Auditor si do spisu poznamená, že tento zaměstnanec nesmí být členem auditního týmu. Poznámkou ve spisu tedy říká: *Ano, jsme si vědomi možného ohrožení nezávislosti, a proto jsme přijali toto konkrétní opatření.*

Dovolím si jednu perličku na závěr. Překvapilo mě, že nezávislost a nestrannost znali již staří Egypťané. V hrobce jednoho faraonova vezíra (cca 15. stol. před Kristem) objevili egyptologové nápis – šlo o panovníkův příkaz, jak má jeho úředník jednat se stranami: *Na toho, koho znáš, hled jako na cizího.*

Zvládneme zakázku po odborné stránce?

Jedna moje známá (snad ovlivněna americkými filmy, kde hrdina na otázku, zda ovládá jazyk kmene Bo, bez mrknutí oka odpoví „Yes, sir!“) mi kdysi vysvětlovala, že dnes je velkou chybou přiznat, že něco neumím či neznám. Já si myslím, že je tomu právě naopak a že auditor nemůže znát a umět vše. Jsou velmi zkušení auditori, kteří by nikdy nepřijali zakázku přezkoumání hospodaření či audit konsolidované ÚZ. Pamatuji si, jak auditorská společnost, kde jsem byl zaměstnán, byla požádána o nabídku na audit ÚZ menší pojišťovny. Zvolili jsme běžný zabezpečovací prvek. Odpověděli jsme, že s finančními institucemi zkušenosti nemáme, ale že členy auditního týmu by byli naši zahraniční kolegové, kteří ÚZ pojišťoven běžně ověřují. Zakázku jsme nezískali a vůbec nám to nevadilo.

Budeme mít dostatek kapacit/času na provedení zakázky?

To, že i malé ověřovací zakázky vyžadují čas, ví většina auditorů. Odstrašující příklady z naší kontrolní praxe? Nemohu nevzpomenout na malou auditorskou společnost, která měla ve svém portfoliu asi 160 klientů, nebo na auditora – osamělého vlka, který si ve spisu poznamenal, že ověření ÚZ společnosti s obratem 1,4 mld. Kč a s bilanční sumou blízkou miliardě hodlá věnovat 26 hodin času. Přitom jeden z velmi zkušených auditorů mi kdysi sdělil, že i audit ÚZ menší, nekomplikované rodinné společnosti, která nemá žádné zvláštní rizikové oblasti (mimo povinných výnosů a podvodů),

mu zabere minimálně 40–50 hodin. Vlk samotář má samozřejmě omezenou kapacitu a mohlo by se zdát, že v sezoně nemůže přijmout mnoho zakázek. Nemusí ale házet flintu do žita. Například společnost, ve které jsem byl auditorem, se domluvila s jinou auditorskou společností, že nám občas zapůjčí dva své asistenty. Zejména v prvním čtvrtletí jsme vždy byli natolik vytížení, že bez výpomoci oněch dvou asistentů bychom museli buď zakázku odmítnout, nebo slevit z požadavků na kvalitu, což je samozřejmě nepřipustné.

Neexistují další skutečnosti, které by nám v přijetí zakázky bránily nebo před kterými bychom se měli mít na pozoru?

Určitě je vhodné vyhledat si před uzavřením smlouvy informace o klientovi na internetu, a to i u klientů stálých. Internet nám v počáteční fázi může být vydatným pomocníkem. Další povinností je kontaktovat předchozího auditora a dotázat se ho, zda existují skutečnosti, které by bránily v přijetí zakázky. Jde o to, že s některými subjekty bychom jako auditori byli spojováni neradi. Ověřovací služby poptávají i společnosti provozující hodinové hotely či obce se špatnou pověstí. Auditor si v takových případech musí být vědom souvisejícího rizika a své případné rozhodnutí akceptovat zakázku musí mít zdůvodněno. Příklad z praxe? Pokud by si jeden ze samostatných auditorů zadal jméno společnosti, jejíž ÚZ ověřoval (šlo o velkou ÚJ s rizikovým předmětem podnikání), do internetového vyhledávače, zjistil by, že je podezřelá z praní špinavých peněz a že Finanční analytický úřad MF ČR u ní provádí šetření.

Další aspekty přijetí zakázky

Ke skutečnosti, nad kterou je třeba se zamyslet, rovněž patří extrémně nízká cena za audit, resp. za ověřovací zakázku, kterou je klient ochoten zaplatit. Bohužel se ještě stále setkáváme s tím, že auditori přijímají zakázky (především audity ÚZ), kde je vysoce pravděpodobné, že ÚJ cíleně hledá někoho, kdo bude pracovat podle přísloví za málo peněz málo muziky. K tomu EK 240.1.: *Při jednáních o nabídce odborných služeb je auditor oprávněn navrhnout takový honorář, který považuje za opodstatněný. Skutečnost, že jednotliví auditori navrhnou rozdílné honoráře, sama o sobě není neetická. Nicméně z celkové výše navržených honorářů může vyplývat hrozba porušení základních principů. Například ke vzniku hrozby vlastní zainteresovanosti ve vztahu k odborné způsobilosti a řádné péči může dojít, pokud je navržený honorář tak nízký, že může být obtížné realizovat zakázku za danou cenu v souladu s příslušnými technickými a profesními standardy.*

Navržením a akceptací extrémně nízkého honoráře auditori své klienty utvrzují v názoru, že audit, popř. přezkoumání hospodaření, jsou služby s minimem přidané hodnoty a že jde jen o splnění povinnosti uložené zákonem. Jakmile auditor ukončí s klientem spolupráci (třeba i po jednání před kárnou komisí komory) a ten

vyhlásí výběrové řízení na nového auditora, dojde k nemilému překvapení: Zadavatel dostává nabídky s podstatně vyššími cenami a udiveně namítá: „Vždyť k nám osm let chodili pan inženýr X s paní inženýrkou Y a ti si účtovali jen... korun.“ Vzpomínám si na klienta, kterým byla skupina zemědělských podniků. Zahraniční vlastník požadoval audit ÚZ i u společnosti, kde jedinou významnou rozvahovou položkou byly pozemky, výnosem nájemné a náklady daň z nemovitostí, odměna za vedení účetnictví a za audit ÚZ. „Vždyť v tom účetnictví není skoro nic,“ lamentoval klient při sjednávání ceny za audit. Trpělivě jsme panu řediteli vysvětlovali, že naším úkolem je mimo jiné ověřit, že v účetní závěrce nemá být kromě *skoro nic* ještě něco jiného a že i u *skoro nic* musíme ověřit řadu skutečností (v našem jazyce např. ocenění, vlastnictví, úplnost, správnost, existenci, klasifikaci, prezentaci). Navíc vše musí být řádně zdokumentováno ve spise auditora.

Rovněž se může stát, že již při jednání o auditu, a to zvláště u nových klientů, bude jasné, že auditor s velkou pravděpodobností bude muset vydat jiný výrok než výrok bez výhrad nebo že bude muset svůj výrok doplnit o zdůraznění skutečnosti/jiné skutečnosti. Často uváděným příkladem bývá situace, kdy je zakázka získána a smlouva podepsána až několik týdnů po rozvahovém

dni. V takovém případě se již auditor většinou nemůže zúčastnit řádné fyzické inventury zásob. Jsou-li zásoby v rámci ÚZ významné, jen těžko se ujistíme o jejich existenci pouze náhradními postupy. V tomto případě je auditorovou povinností klienta předem upozornit, že z tohoto důvodu bude výrok k ÚZ modifikován, že jde však o běžný a logický postup předepsaný standardy. Dalším častým příkladem je situace, kdy má ÚJ závažné finanční potíže, nebo je stav jejich vlastních zdrojů záporný nebo je například účastníkem významného právního sporu. Pak je třeba vedení upozornit, že auditor je povinen doplnit zprávu o různé zvláštní odstavce (např. ohledně nejistoty trvání podniku, zdůraznění skutečnosti, jiné skutečnosti) a že za těchto okolností nelze vyloučit ani vydání modifikovaného výroku (např. odmítne-li ÚJ uvést informace k možnému ohrožení předpokladu nepřetržitosti trvání v příloze ÚZ, nevykáže-li rezervu na soudní spory apod.).

A jak tedy postupovat?

Především je třeba prostudovat standardy ISQC1 (zejm. odstavce 26–28), a ISA 220 (odstavce 12 a 13). Dočteme se v nich mimo jiné, že auditorská společnost (tj. i samostatný auditor) je povinna stanovit zásady a postupy pro přijetí a pokračování vztahů s klientem

Hugo a Sally se baví o ocenění (znehodnocení) zásob

5. Realizovatelná hodnota zásob

Tak už jsem hotov s ověřením ocenění zásob. Klient vytvořil individuální opravné položky na fyzicky znehodnocené zásoby, dále podle expiračních pásem a obrátkovosti. Všechno jsem řádně zanalyzoval, vyhodnotil a zdokumentoval. Myslím, že mohu tuto oblast uzavřít!

Hugo, testoval jsi také, zda po rozvahovém dni nedošlo k významnému poklesu prodejních cen výrobků či zboží?

Provedl jsem porovnání s prodejními cenami v prosinci a nezjistil jsem, že by klient prodával výrobky nebo zboží se zápornou marží, ale na prodejní ceny v následujícím účetním období jsem se nedíval.

V rámci testování následných událostí si musíš ověřit, že nedošlo k významnému poklesu prodejních cen. Pokud by prodejní cena nepokryla ani skladovou cenu, byl by to důvod pro tvorbu dalších opravných položek, které by měly být již zohledněny v této účetní závěrce.

Dobře, půjdu si ještě vybrat vzorek zásob z konce roku a otestuju jejich prodejní ceny v následujícím účetním období.

a pro přijetí konkrétních zakázek a že partner odpovědný za zakázku se vždy musí ujistit, že se tyto postupy dodržují. Čili každý auditor musí mít dokument (vnitřní směrnici upravující řídicí a kontrolní systém (§ 14c ZoA)) shrnující zcela konkrétní postupy ohledně toho, jak rizika ověřovacích zakázek vyhodnocuje, jak postupuje při přijímání nových zakázek a opakujících se zakázek.

V Příručce pro provádění auditu z roku 2012 jsou k dispozici dotazníky 110 – Přijetí zakázky, 111A – Vyhodnocení rizik opakující se zakázky a 111B – Vyhodnocení rizik prvoroční zakázky, které mohou sloužit jako příklad pro aplikaci požadavků EK a ISA 220 pro jednotlivou zakázku.

Zmíněné dotazníky (nepoužíváme-li své vlastní) je nutné vyplnit zodpovědně a nikoli jen formálně stylem ANO, NE, N/A. Není správné obávat se odpovědět na některou z otázek tak, že nějaké riziko existuje. To přece ještě neznamená, že zakázku je třeba odmítnout. Je možné použít různé „ochranné“ prvky (třeba spolupráce s kolegou – odborníkem). A pokud klient pravděpodobně nebude schopen naplnit předpoklad nepřetržitěho trvání, nebo jsou v jeho účetnictví oblasti vyžadující zvýšenou pozornost, nebo jsou jeho účetní operace složité, není to přece samo o sobě důvodem pro nepřijetí zakázky. K tomu příklad z praxe: Auditor z menší auditorské společnosti ověřoval ÚZ velké nemocnice. Protože si myslel, že pokud by při akceptaci zakázky nějaké riziko identifikoval, musel by ji odmítnout, tak ve zmíněných formulářích uvedl, že v účetnictví nemocnice se používají běžné účetní postupy, že činnost ÚZ se řídí standardními právními normami a celkové riziko zakázky vyhodnotil jako nízké, tj. žádné předběžné riziko neidentifikoval. Na náš dotaz, zda mimo jiné zvažoval i riziko případných podvodů (např. vykazování neprovedených výkonů pojišťovně) udiveně odvětil, že přece něco takového by si nikdo nedovolil, a to zvláště ve zdravotnictví. Rovněž zapojení specialisty na IT nepředpokládal, neboť v nemocnici vše prý „hlídá počítač a hlavní účetní je pečlivá“.

Řečeno jinak: Zodpovědně a nikoli formálně provedené postupy ohledně vyhodnocení rizik ověřovací zakázky auditorovi umožní uvědomit si, s jakými riziky je třeba při auditní práci počítat a jak na ně reagovat.

Závěr

Mnozí samostatní auditori, ať již na školeních nebo při kontrolách kvality, argumentují takto: „Vy po mně nemůžete chtít to, co je běžné u velké auditorské společnosti. Já při svých několika nevýznamných zakázkách přece nemohu postupovat stejně jako např. ve Velké čtyřce.“ Je to, slovy našeho bývalého prezidenta republiky, hluboké nedorozumění. Zákon o auditorech je koncipován tak, že každý auditor s oprávněním komory může provést jakoukoli auditorskou zakázku pro kteréhokoli klienta. Přezenu-li to, tak žádný zákon výslovně nezakazuje samostatnému auditorovi, aby ověřil ÚZ

pro ŠKODA AUTO a.s. Stejně tak samostatné auditorce či malé auditorské společnosti není zapovězeno přezkoumat hospodaření hlavního města Prahy či statutárního města Ostravy. Samozřejmě, samostatní auditori by pravděpodobně nebyli zmíněnými subjekty vybráni, ale jak při kontrolách kvality zjišťujeme, nebývá tomu tak vždy. Proces akceptace zakázky je tedy nevyhnutelnou součástí interních postupů všech auditorů, nikoli jen těch velkých.

Auditorské standardy rovněž nerozlišují mezi nepovinným auditem ÚZ malé rodinné společnosti a velké nadnárodní korporace či mezi auditem provedeným velkou auditorskou společností nebo samostatným auditorem. Odstavce *Zvláštní úprava pro menší účetní jednotky*, které nalezneme v aplikační části některých standardů, pouze vysvětlují, že při auditech malých ÚZ, které často provádějí auditori sami, bez asistentů, lze některé z postupů zjednodušit nebo spojit do větších celků, anebo jsou tyto postupy irelevantní (např. diskuze s členy týmu o podvodech). Rovněž metody dokumentace některých postupů mohou být a často i budou méně formální (poznámky psané rukou, různé „checklisty“ apod.). Vždy je však potřeba splnit požadavek srozumitelnosti pro zkušeného auditora, tj. ze spisu musí být zřejmé, kdy, kdo, jaké postupy a jak provedl a jaký byl jeho konečný závěr. Což platí i pro postupy související s vyhodnocením rizika zakázky včetně následné reakce auditora.

A na úplný závěr si dovoluji tuto nadčasovou poznámku, když je novoroční číslo našeho časopisu věnováno mimo jiné také etice. Americký historik Timothy Snyder se zaměřuje na evropské dějiny 20. století, zvláště pak na období totalitních diktatur. V útlé knižce *O tyranii* dává Snyder svým čtenářům dvacet rad, co by měli jako běžní občané dělat a čeho by se měli vyvarovat. A jedna z jeho rad, která je pro nás, auditory, určitě aktuální, zní takto: „Pamatuj na profesní etiku! Jestliže začnou političtí předáci dávat negativní příklad, je o to důležitější zachovávat profesní věrnost náležitým postupům. Právní stát se obvykle nedá rozvrátit bez právníků, monstrprocesy se nedají pořádat bez soudců. Autoritáři potřebují poslušné funkcionáře a velitelé koncentračních táborů hledají podnikatele se zájmem o levnou pracovní sílu“.

Daniel Stirský

Ing. Daniel Stirský je absolventem Vysoké školy ekonomické v Praze, obchodní fakulty. Do roku 1990 působil jako učitel ekonomických předmětů v SOU ČKD a metodik informační soustavy Výzkumného ústavu matematických strojů (VÚMS). Po roce 1990 byl pracovníkem správce daně (FÚ Praha 1), účetním u zahraniční společnosti, asistentem auditora (Pagina Bohemia, spol. s r.o.) a auditorem (Moore Stephens Audit, s.r.o.). Od roku 2008 pracuje v oddělení kontroly kvality auditorské činnosti Komory auditorů ČR.

Test: Povinnosti auditorů

Upozornění: pokud jste pozorně četli předchozí články, měli byste dosáhnout 100 % správných odpovědí.

1. Pravidly nařízení EP a Rady EU o ochraně osobních údajů (GDPR) se auditorské společnosti musí řídit:

- A. v plném rozsahu (stejně jako jiné povinné subjekty)
- B. pouze ve vztahu k osobním údajům svých zaměstnanců a dodavatelů
- C. pouze ve vztahu k osobním údajům, které získají od svých auditorských klientů při provádění auditorské činnosti

2. Rozhodnutí o tom, jakým způsobem se v auditované účetní závěrce vykáže neobvyklá transakce účetní jednotky, je odpovědností:

- A. auditora
- B. účetní jednotky
- C. finančního úřadu

3. Novela AML zákona v souvislosti s implementací 5. AML směrnice:

- A. je účinná již od 1. ledna 2019

B. je účinná od 1. ledna 2020

C. byla v prosinci 2019 předložena vládě ČR a její účinnost ještě nenastala

4. Který z následujících kroků odstraní existující střet zájmů auditora:

- A. novela příslušného zákona nebo jiného předpisu (etický kodex)
- B. formální odsouhlasení (např. ve smlouvě o provedení auditu) s účetní jednotkou, že se nejedná o střet zájmů
- C. zánik některého z existujících protichůdných zájmů

5. Kolik procent HDP tvoří podle odhadů OSN nelegální výnosy určené k legalizaci:

- A. méně než 0,5 %
- B. mezi 1–2 %
- C. přibližně 3 %

Test připravil Pavel Kulhavý

Správné odpovědi: 1A, 2B, 3C, 4C, 5C.

recenze

Účetní a daňové souvislosti přeměn obchodních společností

Není na trhu mnoho publikací, které by předkládaly odborné veřejnosti srovnatelně ucelený pohled na právní, účetní a daňové aspekty přeměn obchodních společností. Jedná se o přeměny, za které se podle českého práva považují fúze (sloučení nebo splynutí), převod jmění na společníka, rozdělení, odštěpení, změna právní formy a přemístění sídla společnosti do jiného členského státu EU. Všechny tyto formy přeměn jsou v publikaci popsány velmi srozumitelnou formou v samostatných kapitolách s ukázkami na konkrétních příkladech, počínaje procesem přípravou projektu přeměny, stanovením rozhodného dne, popisem časového průběhu přeměny a s tím

souvisejícím oceňováním jmění až po sestavování řádných, mimořádných či mezitímních (dle okolností) účetních závěrek vyžadovaných při přeměnách.

Publikace bude jistě užitečným pomocníkem pro všechny, kdož se v praxi s problematikou různých forem přeměn obchodních společností setkají.

Libuše Müllerová

Název: Účetní a daňové souvislosti přeměn obchodních společností, 3. vydání

Autorka: Ing. Jana Skálová, Ph.D.

Vydal: Nakladatelství Wolters

Kluwer ČR, 2019.

Počet stran: 228

ISBN 978-80-7598-570-5 (váz.)
ISBN 978-80-7598-571-2 (e-book)

Co najdete v e-příloze č. 1/2020

Přístup k e-příloze Auditor

E-příloha Auditor vychází souběžně s tištěným časopisem Auditor v elektronické podobě. Pro auditory je ke stažení v uzavřené části webových stránek komory www.kacr.cz, kam se lze dostat pod přihlašovací jménem a heslem.

Obsah

- Osobní automobil v podnikání
- Provoz osobního automobilu při podnikání
- Vyřazení osobního automobilu

-ab-

AUDITOR č. 1/2020

ročník XXVII

REDAKCE

Komora auditorů ČR
Opletalova 55, 110 00 Praha 1
tel.: 224 212 670, 221 602 289
e-mail: redakce@kacr.cz

REDAKTORKA

Bc. Aneta Čermáková

REDAKČNÍ RADA

Ing. Jiří Pelák, Ph.D., předseda
doc. Ing. Ladislav Mejzlík, Ph.D.
Jarmila Melichová
Ing. Jiří Mikyna
prof. Ing. Libuše Müllerová, CSc.
Ing. Jana Skálová, Ph.D.
Ing. Michal Šindelář, Ph.D.
Ing. Michal Štěpán
Ing. Petr Vácha, Ph.D.

Pravidla pro zveřejňování článků jsou uvedena na webu KA ČR (www.kacr.cz/desatero). Články prochází recenzním řízením redakční rady.

VYDÁVÁ

Komora auditorů České republiky
tel.: 224 212 670, 224 222 178
IČ 70901473

Vydávání povoleno MK ČR 6934
ISSN 1210-9096

INZERCE, SAZBA, DISTRIBUCE

Infomedia, spol. s r.o.
Otradovická 731/11, 142 00
Praha 4, tel.: 607 972 085
e-mail: infomedia@infomedia.cz

TISK

Wendy, spol. s r.o., Mělník

OBJEDNÁVKY A PŘEDPLATNÉ

Komora auditorů ČR
e-mail: kacr@kacr.cz

Vychází 10x ročně

Roční předplatné: 950 Kč

Pro členy KA ČR zdarma

www.kacr.cz

© Komora auditorů ČR